BRESTOV obzornik
GLASILO KOLEKTIVA

LETO VI 31. JULIJ 1972 ŠTEVILKA 58

Kako smo gospodarili v prvem polletju

Tudi letos ob periodičnem obračunu primerjamo dosežene rezultate in ugotavljamo uspehe našega gospodarjenja.

Za prvo polletje leta 1972 je značilno:

— zamrznjene cene na domačem trgu,
— splošna nelikvidnost na domačem trgu,
— restrikcija na področju uvoza,
— zaostreni pogoji kreditiranja in
— povečanje cen repromateriala iz uvoza zaradi devalvacije proti koncu leta 1971.

Kljub vsem tem težavam in oviram lahko zagotavljamo pozitivni poslovni proces na Brestu. Prehod na proizvodnjo sestavljivega furnirnega pohištva v Tovarni pohištva Cerknica kaže pravilno usmeritev proizvodnje. Povečanje serij in zožitev programa omogočata večje izkoriščanje kapacitet in s tem hitrejše povečanje obsega proizvodnje. Tudi na področju proizvodnje masivnega pohištva v Tovarni pohištva Martinjak smo napravili korak naprej. Proizvodni program je bil zadovoljivo oblikovan, kar se najbolje kaže v povečanem obsegu proizvodnje.

V letošnjem I. polletju smo v primerjavi z istim obdobjem lani povečali obseg proizvodnje v podjetju za 49 %. Tudi v primerjavi z letnim načrtom je dinamika doseženega obsega proizvodnje ugodna. To nam pove, da bomo letni načrt do konca leta nekoliko presegli, saj je iz izkušenj znano, da je obseg proizvodnje v drugem polletju nad dinamiko prvega polletja.

Proizvodnja ni potekala brez ovir. Restrikcija uvoza ivernih plošč in univer plošč je zlasti prizadela proizvodnjo v Tovarni pohištva Stari trg. Zato je morala ta enota pripravljati univer plošče v lastni režiji z lepljenjem laminatov na standardne iverne plošče, kar je povečalo cene teh plošč in oviralo normalni potek proizvodnega procesa.

Povečani obseg proizvodnje je zahteval tudi več delovne sile, katere pa je v primerjavi z istim lanskim obdobjem ni več le za 1 odstotek. Pomanjkanje delovne sile je zlasti čutiti na področju proizvodnih enot v Starem trgu. Tako je Tovarna lesnih izdelkov Stari trg delala na žagalnici le v dveh izmenah, čeprav so kapacitete strojev in snovi zadoščale za tri izmene.

Nabavno področje je bilo spričo že prej omenjenih ukrepov silno težko obvladati. Cene uvoznih materialov so bile višje za celotno devalvacijo. Prav tako je uvedba drsečih tečajev zahodnoevropskih valut ovirala normalne pogoje nabave.

Nabavna situacija na domačem trgu je bila zelo nestabilna. Dobavitelji za zelo idoče blago (pomivalna korita, okovje) so dobave pogojevali z vnaprejšnjim plačilom, kar je izredno neugodno v sedanjih pogojih splošne nelikvidnosti v gospodarstvu. Cene na domačem trgu pa so kljub zamrznitvi naraščale predvsem zaradi prekvalifikacij repromaterialov od strani dobaviteljev v višje kakovostne skupine.

Prodaja se je letos v primerjavi s I. polletjem lani povečala za 23 odstotkov, medtem ko se je izvoz povečal za 67 odstotkov. V letošnjem I. polletju smo dosegli za 2,478.063 dolarjev izvoza naših izdelkov.

Splošna značilnost tržne situacije vse do junija je bila, da je bila izredno konjukturna predvsem za omarasta pohištva in za cenejše sedežne garniture ter primarne izdelke.

Izvoz Bresta zajema predvsem glasbene omarice, masivno pohištvo in stole. Zlasti je ugodno povpraševanje po stolih K-33 in proizvodnja ni bila zmožna zadostiti povpraševanju. Glede na pospešene akcije na sejmih in razstavah v tujini, lahko pričakujemo uresničitev planskih predvidevanj v izvozu.

Domači trg je zelo uspešno sprejel sistem sestavljivega pohištva BARBARA, vendar je bil desortiran in prodaja BARBARE ne kaže pravega stanja v povpraševanju kupcev po tem izdelku.

Prodaja kuhinjskih elementov v primeri s proizvodnjo zaostaja zlasti v zadnjih dveh mesecih. Promet s kuhinjskimi elementi je dokaj na ozkem področju (predvsem Slovenija, Beograd in delno BiH ter Hrvatska). Padec prodaje smo pričakovali z ukinitvijo VEGE-55, vendar ne v tolikšnem obsegu. Primerjalno z ostalimi proizvajalci kuhinjskih elementov naši elementi ne zaostajajo niti po funkciji niti po kvaliteti, celo s cenami smo približno izenačeni. To pomeni, da možnosti plasmaja niso povsem izkoriščene, čeprav se zavedamo, da sezona prodaje kuhinjskih elementov od meseca maja do konca meseca julija stagnira.

Finančni pokazatelji so odraz dosežene proizvodnje in prodaje ter doseženih stroškov proizvodnje.

Obratna sredstva so zelo važen dejavnik s proizvodnem procesu, saj ugodno obračanje obratnih sredstev vpliva na manjše potrebe proizvodnega procesa po angažiranih sredstvih. Če preračunamo poprečni koeficient obračanja obratnih sredstev v letošnjem I. polletju, potem lahko ugotovimo, da so se obratna sredstva obrnila 1,08-krat na celotni dohodek. Lani je bil ta koeficient slabši in je znašal 1,02. Na višino obratnih sredstev je vplivala splošna nelikvidnost gospodarstva, tako da so kupci poravnavali obveznosti poprečno v 70 dneh, lani pa v 57 dneh. Splošna restrikcija kreditne politike je zajela tudi naše podjetje, tako da smo imeli manjšo maso kreditnih sredstev kljub povečanemu obsegu proizvodnje.

Letos se je povečala hitrost obračanja repromateriala in gotovih izdelkov, kar pozitivno vpliva na rezultat. Celotni dohodek podjetja je za 22 % višji kot v lanskem I. polletju in je znašal 111 milijonov din. Primerjalno z večjim celotnim dohodkom so naraščali tudi ostali finančni pokazatelji (dohodek, osebni dohodek in dobiček).

Osebni dohodki predstavljajo 22,1 % v strukturi celotnega dohodka. Po sprejetem samoupravnem sporazumu in skladno s povečanjem obsega proizvodnje so naraščali tudi poprečni osebni dohodki na zaposlenega. Kako so se gibali osebni dohodki na zaposlenega, nam pove naslednja razpredelnica:

Poprečni osebni dohodki na zaposlenega po poslovnih enotah

Poslovna enota	I. polletje 1971	II. polletje 1972	Indeks 72:71
TP Cerknica	1.209	1.597	132
TP Martinjak	1.146	1.512	132
TLI Stari trg	1.298	1.593	132
TP Stari trg	1.280	1.656	129
Iverka Cerk.	1.461	1.916	131
Skupne službe	2.009	2.524	126
Poprečno pod.	1.303	1.687	129

Poprečni osebni dohodki kažejo težnjo rasti, ki pa je v skladu z naraščanjem produktivnosti in obsega proizvodnje. Za ilustracijo navajamo, da so znašali poprečni osebni dohodki na zaposlenega v lesni industriji SR Slovenije za čas I.—IV. 1.570 din. V tem obdobju pa so življenjski stroški štiričlanske družine narasli za 16 %. To pomeni, da so realni osebni dohodki na zaposlenega delavca na Brestu narasli poprečno za okrog 13 odstotkov.

Ugodni doseženi rezultati v I. polletju leta 1972 so obveza slehernega člana našega kolektiva za še večjo zavzetost pri doseganju še boljših rezultatov v II. polletju. Le tako bo naraščal standard delavcev in se bo povečevala reinvesticijska sposobnost podjetja, kar je cilj in merilo gogospodarjenja.

B. Mišič

Osnutek družbenega plana razvoja Slovenije 1971 - 1975 v javni razpravi

11. julija je Socialistična zveza organizirala razpravo o osnutku družbenega plana razvoja SR Slovenije. Na razpravi so bili predstavniki občin Vrhnika, Idrija, Logatec in Cerknica. Uvodne misli o predlogu družbenega plana razvoja je prispeval podpredsednik glavnega odbora Socioalistične zveze tovariš Viktor Avbelj. Na osnovi teh uvodnih misli se je ob predlogu razvila živahna razprava, ki je ugotovila vrsto pomanjkljivosti osnutka, manjkalo pa ni tudi različnih pobud. Za naše področje so nekje najvažnejše naslednje ugotovitve:

V poglavju o prihodnjem razvoju industrije so precej konkretno naštevani objekti, ki jih bodo ali pa jih že gradijo; leto 1971 in polovica leta 1972 sta namreč že za nami. To, kar zanima nas, je, da sta v planu zajeti obe tovarni ivernih plošč v Nazarjih in Slovenj Gradcu s skupno zmogljivostjo 120.000 kubičnih metrov. O tovarni ivernih plošč v Cerknici in v Novi Gorici ni ničesar omenjenega, čeprav so elaborati že narejeni in dosežen načelni pristanek o delnem financiranju pri Mednarodni banki za napredek in razvoj.

Posebno še bode v oči, da tudi bilanca med proizvodnjo in potrošnjo ivernih plošč ni usklajena. Ko bo stekla proizvodnja v Nazarjih in Slovenj Gradcu s polno zmogljivostjo in če prištejemo še kapacitete naše in kočevske tovarne invernih plošč, bo proizvedenih na leto okrog 140.000 do 150.000 kubičnih metrov plošč.

Poraba pa je bila že leta 1971 105.000 kubičnih metrov, do leta 1975 pa se bo povečala na 285.000 kubičnih metrov. Primanjkljaj je torej več kot očiten, zato nas še toliko bolj preseneča, zakaj v planu ni predvidena rekonstrukcija naše tovarne.

To vprašanje je bilo jasno postavljeno tudi na zasedanju delegatov občin, ki je bilo v skupščini SR Slovenije 10. julija.

Drugo takšno resno vprašanje, ki tudi ni dobilo mesta v osnutku plana, je razvoj turističnih zmogljivosti. Projekt Gornji Jadran, v katerem je zajet tudi kompleks

Nadaljevanje na 2. strani

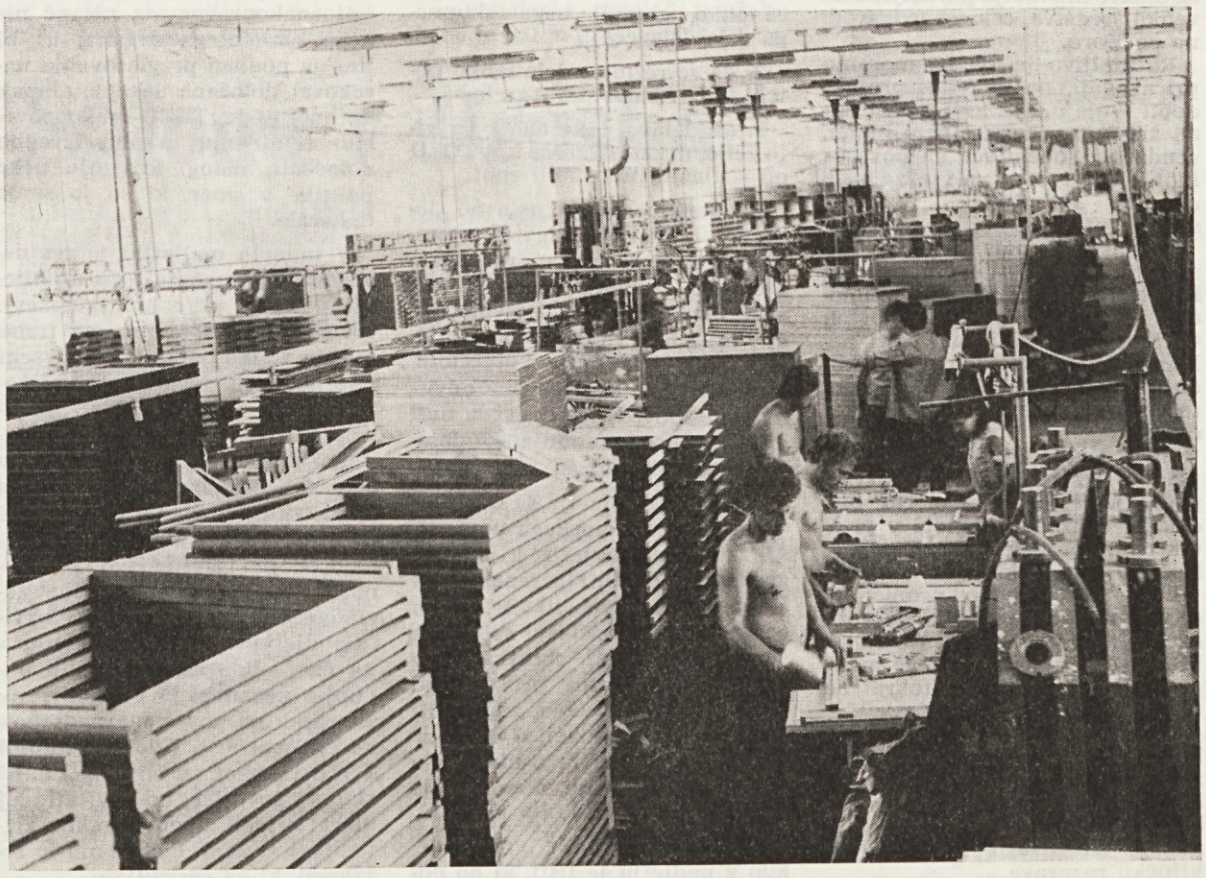

V prvem polletju za 49 odstotkov večja proizvodnja

Po izvedbah Barbare je vedno veliko povpraševanja

Kaj je to TOZD?

Mnogo se govori in piše o TOZD, pa o ustavnih amandmajih ter o pravicah delavcev v zvezi s tem. Iz pogovorov po posameznih formalnih ali pa neformalnih skupinah pe lahko kaj kmalu gotovimo, da večina še vedno ugiba, v čem je bistvo družbenih sprememb in kaj se skriva za bolj ali manj učenimi izrazi.

Poizkusimo v kratkem sestavku razložiti pojem — temeljna organizacija združenega dela ali kratko — TOZD.

Po ustavnem določilu XXI je to taka organizacija kolektivnega dela, v kateri lahko delavci neposredno in enakopravno urejajo medsebojna razmerja pri delu, odločajo o poslovanju in o investicijah ter o drugih zadevah svojega družbeno-ekonomskega položaja, predvsem pa o dohodku, ki ga ustvarjajo. Omenjene pravice pripadajo delavcem na osnovi njihovega dela in, če jim jih kdo krati, si jih lahko zagotovijo v ustavnem sporu.

Iz tega lahko povzamemo, da je najmanj vsako samostojno podjetje v bistvu TOZD in da delavci v njem uveljavljajo svoja upravičenja.

Bolj zanimivo je vprašanje, če se lahko ustanovijo TOZD tudi v okviru podjetja. Iz ustave je razvidno, da je bil pravzaprav to glavni namen teh dopolnil. To je: decentralizirati upravljanje predvsem v večjih podjetjih. Za to, da se del podjetja lahko organizira (proglasi) kot temeljna organizacija združenega dela, mora izpolnjevati tri z ustavnih dopolnilom XXI določene pogoje:

1. da gre za tehnološko-organizacijsko delovno celoto, v kateri se lahko ugotavlja uspeh skupnega dela delavcev;

2. da se rezultat dela lahko potrdi kot vrednost na trgu in

3. da delavci take enote izrazijo željo, organizirati se kot TOZD ob soglasju preostalih enot.

Pri tem postavlja ustavno dopolnilo le eno omejitev — s tem, ko zahteva, da se z organiziranjem TOZD v okviru podjetja ne smejo kršiti pravice delovnih ljudi v drugih delih takega podjetja, niti interesi podjetja kot celote, ki izhajajo iz medsebojne odvisnosti. prepovedano je seveda tudi enostransko spreminjanje dosedanjih medsebojnih obveznosti.

Pri tem se pojavlja še dodatno vprašanje ekonomskega pomena. Ali mora del podjetja, ki se proglasi za TOZD, biti (perspektivno) življenjsko sposoben? Ali mora ustvarjati toliko, da je sposoben širiti se, razvijati, skratka, iti v korak z moderno proizvodnjo oziroma biti sposoben zagotoviti razširjeno reprodukcijo? Odgovor vseh, ki se natančneje ukvarjajo z razlago ustavnih dopolnil, je »da«.

Preostane nam še vprašanje, kdo v podjetju je tisti, ki bo določil, koliko in kateri TOZD bomo imeli. Ustavno dopolnilo je tu dovolj jasno. TOZD se ustanovi (organizira), če tako želijo v njej združeni delavci. Ustanovitev TOZD mora seveda temeljiti na zares celoviti ekonomsko-samoupravni in organizacijski analizi. Zgrešeno bi bilo oblikovati na kupe TOZD v vsakem podjetju samo zato, ker je to moderno, ker tako dopušča nova ustava in podobno.

Ker so bila nova ustavna dopolnila sprejeta, se je takoj upravičeno postavilo vprašanje, če ustanavljanje TOZD ne vodi k drobljenju podjetij, k uveljavljanju lokalnih ali ozkih interesov ali vsaj k veliki papirnati vojski v okviru podjetja, ki ima večje število TOZD.

Tu je treba najprej povedati, da TOZD lahko sklepajo sporazume o združevanju. Lahko zaupajo del svojih pristojnosti v odločanje skupnemu organu. Pri tem pa je pomembno, da se natančno določi, kdo lahko in po kakšnem postopku odloča o posameznih zadevah. Na sploh velja, da so TOZD med seboj v celoti enakopravne, da ni več nekega osrednjega organa, ki bi jim na podlagi preglasovanja narekoval določene ukrepe, ampak da one, to je, TOZD lahko poverijo celotnemu organu izvedbo določenih nalog, krojenje neke politike v smer, ki so jo same nakazale.

V mnogih podjetjih je res nevarnost, da bo prišlo do drobljenja podjetja (in s tem sredstev). Da se izognemo temu, bo treba seveda veliko naporov, predvsem na področju ekonomsko-samoupravnega izobraževanja. Skupinam (enotam), ki se čutijo prizadete, bo potrebno obrazložiti, v čem so gospodarsko povezane z »nerazvitimi« enotami. Delavci podjetja bodo morali začutiti medsebojno življenjsko povezanost, spoznavati dolgoročna socialno-ekonomska gibanja v okviru podjetja kot celote, naslonjena na čut solidarnosti v težjih obdobjih posameznih enot in prav zato tudi na povečano medsebojno odgovornost. Kdor z ostalimi TOZD nikakor ne bo mogel najti skupne govorice, bo prej ali slej moral pričeti s samotarskim življenjem z vsemi dobrotami in težavami, ki ga spremljajo.

Z. Žabukovec

OSNUTEK DRUŽBENEGA PLANA RAZVOJA SLOVENIJE 1971—1975 V JAVNI RAZPRAVI

Nadaljevanje s 1. strani

ob Cerkniškem jezeru, ni dobil ustreznega mesta, čeprav so bila za načrte in študije porabljena že velika sredstva, celo z mednarodno podporo.

Razumljivo je, da ne moremo pričakovati, da bo vsak projekt dobil svoje mesto tudi v osnutku ali kasneje v konkretnem planu, vendar je sodelujoče na posvetu motilo dejstvo, da so vse, za naše območje najvažnejše, razvojne smeri izpuščene.

Za naše območje, občinsko mislim, je izredno pomembna tudi kategorija manj razvitih območij. Znano je, da sodi občina Cerknica po svoji razvitosti nekam v drugo polovico slovenskih občin. Ta razvitost pa je osredotočena le na Cerkniško in Loško dolino.

Imamo pa Vidovsko — Bloško planoto, ki je izrazito nerazvito področje. Ti kraji bi morali biti deležni družbene pomoči v prav takšnem obsegu kot področje Kozjanskega, Brkinov in druga.

Poleg teh glavnih problemov se je v razpravi pojavila še vrsta drugih pripomb, ki po svoji vsebini in aktualnosti niso nič manj pomembne, vendar jih tokrat ne bi omenjal.

Menim, da je bil posvet izredno koristen in razprava poglobljena, zato objektivno pričakujemo, da bo v planu vrsta predlogov in pobud upoštevanih. To zagotovilo nam je dal tovariš Avbelj ob zaključku razprave.

T. Kebe

Stabilizacija in proračunska potrošnja

Zadnjih nekaj let smo priča velikih inflacijskih gibanj. Tržišče se nikakor ne more umiriti. Pritisk denarnih skladov je še vedno večji od blagovnih. V takih razmerah seveda cene naraščajo. To pa povzroča nezadovoljstvo med ljudmi, naj si bo med tistimi, ki dobrine trošijo, ali med tistimi gospodarskimi, ki dobrine proizvajajo. Med ljudmi, ki dobrine trošijo zato, ker to neposredno zadeva njihov mesečni proračun, med gospodarstveniki pa zato, ker se stalno spreminjajo pogoji gospodarjenja in nikdar ne veš, kje in za koliko te bo kakšna podražitev prizadela.

Tako stanje povzroča med prebivalstvom nezadovoljstvo na vsej črti. Začno se pritiski na oblast, naj nekaj stori, ukrepi pa so običajno v tem, da omejujejo denarno-tržne tokove. Vse to se dogaja tudi pri nas. Dogaja pa se še nekaj, kar meni in verjetno še marsikomu ni razumljivo. To je rast proračunske potrošnje.

Analize kažejo, da je splošna potrošnja prevelika in da je zato gospodarstvo preobremenjeno in premalo akumulativno. Posledica tega je, da so premajhne naložbe v modernizacijo, da je zaradi tega nizka produktivnost in da so previsoki proizvodni stroški in tako naprej. Nihče pa se noče ničemur odpovedati.

Te dni sem v Ekonomski politiki prebral podatke o zbiranju sredstev v proračunih. V zveznem merilu so za prvih pet mesecev proračunski dohodki porasli za 20 odstotkov v primerjavi z istim obdobjem lani. V absolutnem znesku so dosegli 18.260 milijonov novih dinarjev.

Še slabše je s proračunskimi dohodki republik. Ti so porasli kar za 38 odstotkov. Kje so potem vzroki za nestabilnost? Čas bi bil, da bi se odvečna sredstva vrnila nazaj v gospodarstvo. Znano je, da je za letos predvideno, naj bi se splošna potrošnja povečala samo za 14 odstotkov. Ali bodo torej sredstva vrnjena gospodarstvu? Nekaj takih zahtev posameznih poslancev je bilo že slišati. Ali pa bodo tudi uspeli? Menim, da bi morali biti v tej zahtevi brezkompromisni, če nam je kaj do stabilizacije. Če sredstva ne bodo vrnjena, potem je jasno, da govorimo eno, delamo pa drugo. Potem naj nihče ne pričakuje kakršnega koli razumevanja v delovnih kolektivih pri naprezanju za stabilizacijo.

T. Kebe

PRODAJA in sezonski vplivi

V zadnjem mesecu so se skladišča gotovih izdelkov zopet nekoliko napolnila. Vendar vsaj zaenkrat to ni toliko posledica tržnih vplivov kot posledica komponibilnega programa in pomanjkanja izkušenj s takim programom na trgu. Program Barbara smo vpeljali v proizvodnjo proti koncu lanskega leta. Prva serija je prišla iz proizvodnje v februarju. Struktura posameznih omaric je bila sestavljena na pamet, po občutku, ker pač za to nismo imeli nikakršnih statističnih izkušenj. Ko je serija prišla iz proizvodnje, je bila takoj razgrabljena in desortirana. Posameznih elementov je v nekaj dneh zmanjkalo.

Sledila je druga serija. Med njo in prvo je bilo le nekaj dni presledka. Za trg pa presledek ni bil tako občutljiv. Tudi druga serija je bila takoj razprodana. Sledila je tretja. Tu pa smo napravili napako. Da bi popestrili asortiment in omogočili tržišču širšo izbiro, smo lansirali mahagonijevo serijo v visokem sijaju. Zaradi te serije je bila pretrgana kontinuiteta v dobavah teakove Barbare. Trgovci so postali nestrpni, očitali so nam, da ne skrbimo dovolj za sprotne dobave. Posamezniki so celo stornirali naročila.

V začetku julija je prišla težko pričakovana četrta serija, s katero smo zapolnili vrzel. Naročila za to obdobje prihajajo kar zadovoljivo. Težave so večkrat le pri prevozih. Upajmo, da bo z nakupom treh novih kamionov tudi to vprašanje manj pereče.

Zaradi obilne tretje serije v mahagoniju so skladišča napolnjena, zato bomo del zalog umaknili v najemna skladišča, da bo doma dovolj prostora za normalno manipulacijo in poslovanje.

Finančno izraženo so zaloge gotovih izdelkov narasle komaj za 400 milijonov dinarjev, kar je le sedemdnevna proizvodnja. Torej ni nikakršnih vzrokov za preplah, da bi se ponovila leta 1969 in 1970.

Prav gotovo pa je, da si bomo morali v komercialnem smislu dosti bolj prizadevati kot doslej. S tem ne mislim, da komercialni kader, kolikor ga je, ne dela v redu ali premalo. Ugotavljam pa in pri tej ugotovitvi nisem osamljen, da še zdaleč niso izkoriščene vse možnosti. Zlasti pa nam manjka jasna dolgoročna politika na tem področju. Pri tem bi morali napraviti korak naprej, ker očitno zaostajamo. Niti ne razvijamo lastne mreže zunaj niti doma, čeprav se je v zadnjih nekaj letih stanje bistveno spremenilo. Naša komerciala je organizirana, to smo že večkrat ugotovili, tako kot za časa distribucije. To pa je tisto, kar je pri tem zaskrbljujoče. Razmisliti bo torej treba in se nekam usmeriti, če bomo hoteli izkoristiti proizvodne možnosti, ki jih imamo.

T. Kebe

Skupščina občine Cerknica in družbeno-politične organizacije občine Cerknica izrekajo JAVNO PRIZNANJE in se obenem zahvaljujejo delovnemu kolektivu BREST Cerknica, ki je z razumevanjem omogočil organizacijo III. lesariade. Posebno priznanje in zahvalo izrekajo organizacijskemu komiteju in vsem, ki so kakorkoli pomagali pri organizaciji tega pomembnega in veličastnega športnega dogodka v naši občini.

Predsednik SOb Cerknica
Franc Zorman, dipl. ing.

Sejem v Moskvi

Zvezna gospodarska zbornica je med 20. junijem in 10. julijem organizirala v Moski na prostoru 5000 kvadratnih metrov specializirano razstavo blaga za široko potrošnjo. Poleg pohištva smo Jugoslovani razstavljali tudi obutev, tekstil — predvsem tekstilno konfekcijo, gospodinjske aparate, štedilnike, hladilnike, pralne stroje, razne druge električne aparate, semena, pralna sredstva in drugo. Med pohištvom, to nas seveda najbolj zanima, smo razstavljali tudi mi, in sicer Barbaro v določenem sestavu, kuhinjsko garnituro in sedežno garnituro Sabina.

Ogled razstave je bil v dopoldanskem času mogoč smo posebnim delegacijam, popoldne pa tudi občinstvu. Reči moram, da je bila razstava izredno dobro obiskana, od občinstva — potrošnikov pa smo dobili vrsto laskavih ocen. Tudi med delegacijami iz visokih uradnih krogov smo dobili precej pohval. Razstavo so obiskale tudi žena in hčerka Leonida Brežnjeva, hčerka podpredsednika vlade tovariša Bajbakova, ki je bil pozimi pri nas in še več drugih visokih osebnosti.

Od naših izdelkov je najbolj privlačila kuhinjska garnitura. Posamezni obiskovalci kar niso mogli od nje. Posebno so jim bili všeč aparati iz nerjaveče pločevine. Prospektnega materiala ni bilo nikdar dovolj. Še in še bi ga lahko razdelili, vendar smo morali zaradi pomanjkanja delitev omejevati.

Od razstave same nekega konkretnega večjega poslovnega učinka nismo pričakovali glede na sovjetski centralni sistem odločanja. Te lahko pričakujemo šele v naslednjih obdobjih. Kljub takemu načinu odločanja smo nekaj sveeno storili. Prodali smo 1000 garnitur Livinga v sestavu vitrine, mize, šest stolov, klubske mize in sedežne garniture. Naročili so tudi 100 garnitur Barbare kot vzorčno pošiljko. Če bo na trgu uspela, potem lahko pričakujemo v naslednjem letu nova in večja naročila. Ali bo Barbara uspela ali ne, si ne delamo preglavic, ker je ta trg lačen pohištva oziroma vsega blaga za široko potrošnjo. Bolj je odvisno od tega, ali bo z meddržavnimi sporazumi zagotovljenega dovolj denarja za nakup tega blaga.

Po informacijah prodajo v Sovjetski zvezi na leto za okrog tri milijarde dolarjev pohištva. Od tega ga iz vzhodnih socialističnih dežel uvozijo za okrog 300 milijonov dolarjev, iz Jugoslavije pa komaj za 2,8 milijona dolarjev. Torej, če bi vse to izvozil Brest, ne bi bilo dosti. Torej so možnosti za plasman na ta trg zelo velike, seveda pa prodamo lahko toliko, kolikor lahko tam kupimo. Z vzhodnimi državami lahko trgujemo samo na klirinški osnovi, torej, blago za blago v enaki vrednosti. Po ocenah naših predstavnikov mora pohištvo v nekaj letih doseči vrednost vsaj 10 mimilijonov dolarjev.

Upajmo torej na boljše čase.

T. Kebe

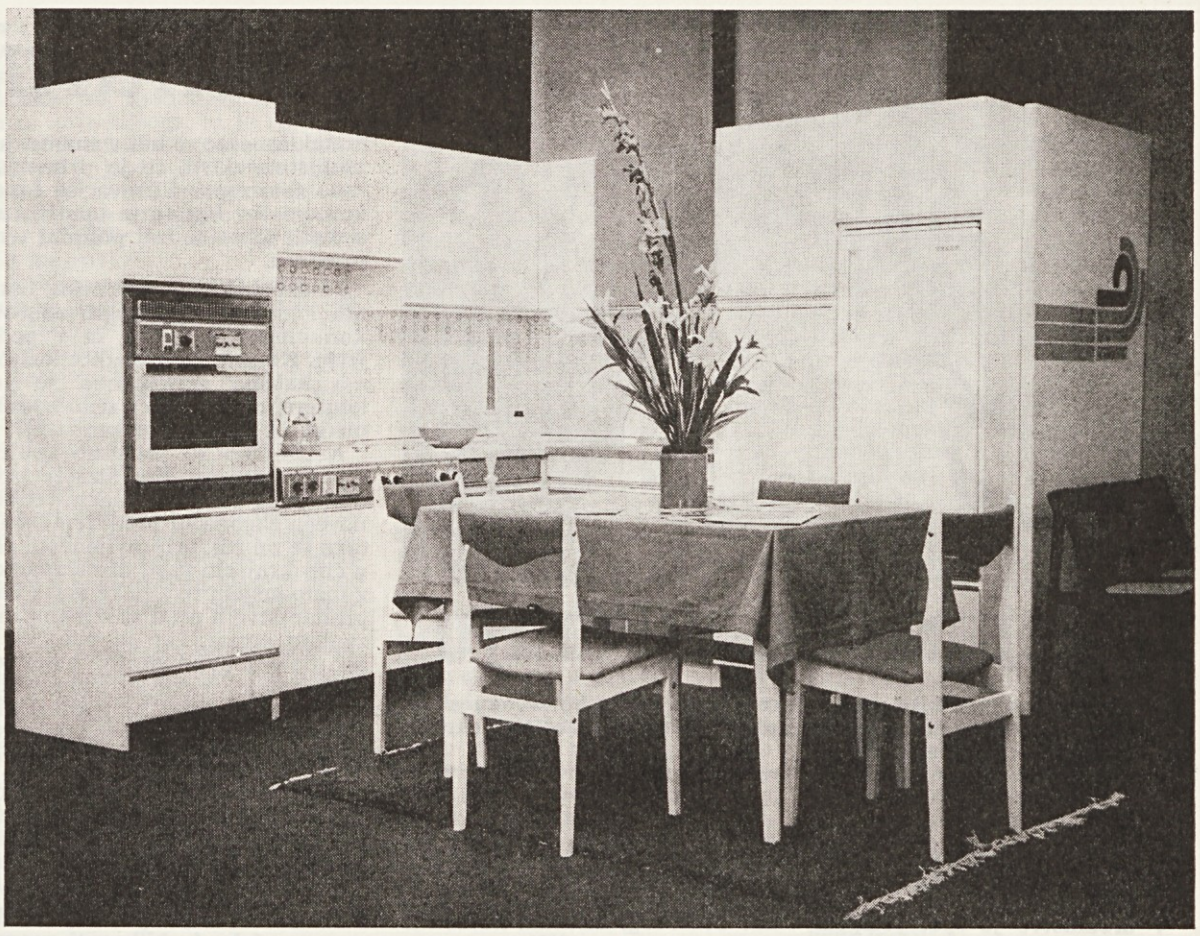

Za naše kuhinje je na vseh sejmih dosti zanimanja

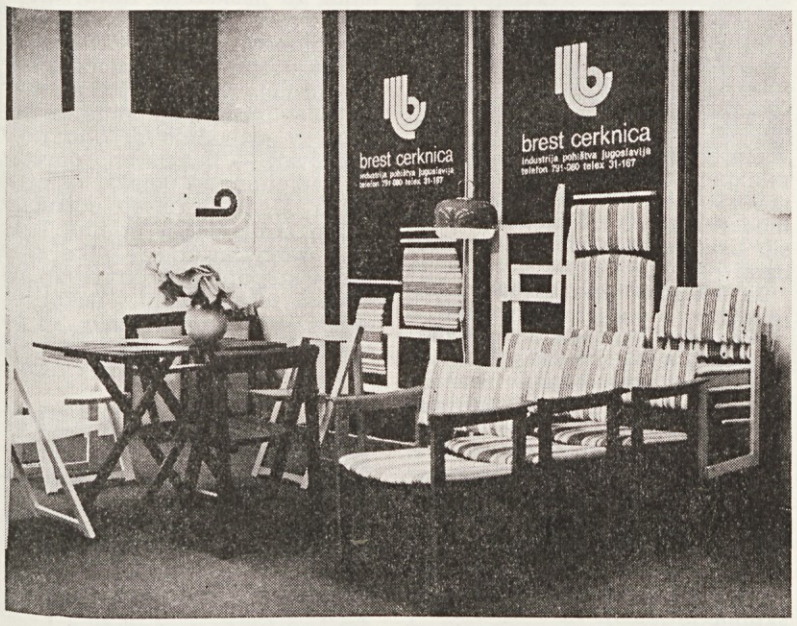

Z razstave v Bruslju

Novo pri našem računalniku

Minilo je že precej časa, odkar je bila v našem glasilu objavljena zadnja novica o delu našega sektorja. V tem času pa smo pri nas pripravili nekaj novih obdelav s področja — planiranje potreb in s področja — fakturiranje, saldokonti.

Koliko novega nam bosta prinesli ti dve področji obdelave podatkov?

Menimo, da mnogo, saj že bežen pogled na vse mogoče izhodne liste (tabele) kaže, da bodo imeli prizadeti na voljo mnogo več podatkov in informacij kot doslej.

Pa si nekoliko podrobneje poglejmo vsako področje posebej.

Planiranje potreb je dokaj široko področje in nam v končni fazi daje neto potrebe po materialih glede na določeno časovno obdobje. Seveda pa moram takoj pripomniti, da smo sedaj šele na začetku obdelave tega področja.

S pomočjo posameznih služb v našem podjetju smo uspeli ustvariti nekaj temeljnih datotek (zbirk) podatkov, ki se nanašajo na materiale in na izdelke v najrazličnejših skladiščih in omogočajo, da z njihovo pomočjo spremljamo gibanje materiala po skladiščih. Te datoteke pa so uporabne tudi za širše namene in sedaj poizkušamo te podatke uporabiti tudi na področju vodenja proizvodnje.

Prvi korak pri vodenju proizvodnje in pri načrtovanju potreb pa so sestavnice.

Odločili smo se za naslednje vrste izhodnih list, ki so vezane na sestavnice:

— **modularna sestavnica**, ki je temeljni dokument in kaže na stanje v datoteki sestavnic;

— **količinska sestavnica**, ki bo nadomestila materialno listo (normativ materiala) in služi za ugotavljanje sprememb v naši datoteki ob konstrukcijskih spremembah;

— **modularni pregled uporabe delov** služi za ugotavljanje sprememb v sestavnici pri zamenjavi materiala,

— **količinski pregled uporabe delov** je važen pripomoček kalkulantom materiala,

— **listo bruto potreb** bodo uporabljali planerji in bo vsebovala bruto potrebe materiala za lansirni plan ali končni izdelek.

Vse te izhodne liste (tabele) v sedanje poslovanje ne bodo prinesle ničesar novega, le da bodo tehnologi, planerji in drugi dobili lepo napisane vse te podatke, ki so jih morali prej ročno zbirati. Seveda pa so to le prvi koraki pri vodenju proizvodnje in pri planiranju potreb za proizvodnjo. To so tudi naloge, ki jih imamo mi na tem področju v prihodnosti.

Poudariti bi želeli, da vodenje proizvodnje in planiranje potreb uvajamo le v Tovarni pohištva Cerknica in, ko bo zaživelo tam, bomo to prenesli še na druge poslovne enote.

Drugo področje, kjer uvajamo obdelavo podatkov, pa je fakturiranje — saldakonti. Na tem področju smo pričeli z obdelavo že lani in jo letos le še nadaljujemo in razširjamo.

Osnova za obdelavo saldakontov je bilo fakturiranje prek računalnika in s tem se je tudi pričela obdelava tega področja.

Lani smo pričeli spremljati naročila kupcev prek računalnika in na podlagi teh naročil in odpremnic iz naših skladišč smo pričeli s fakturiranjem prek sistema. Logično nadaljevanje tega pa so saldakonti kupcev in to je tudi področje obdelave, ki bo nova v našem odelku.

Saldakonti kupcev nam prinašajo veliko novosti in tekoče stanje iz dneva v dan, česar dosedaj ni bilo. Ravno ta ažurnost nam zagotavlja spremljanje terjatev do kupcev in nam daje možnost, da vsak dan spremljamo te terjatve, kar je pri današnjem stanju v gospodarstvu zelo pomembno.

Poleg osnovnega namena obdelave tega področja pa bodo zainteresirani dobivali še vrsto pregledov oziroma tabel, kot na primer:

— realizacijo po poslovnih enotah,
— terjatve do kupcev po področjih prodaje,
— opomin za plačilo,
— predlog za mandatno tožbo,
— predlog za kompenzacijo,
— predlog za zapiranje,
— dnevnik prometa.

L. Ule

Razstavljali smo na Salonu v Bruslju

Za nami je spet ena bolj ali manj uspešnih razstav, ki jih občasno v tujini organizira zavod zvezne Gospodarske zbornice JUGOSLAVIAPUBLIC iz Beograda. To nima pravzaprav nič skupnega z znanimi mednarodnimi sejmi kot sta Köln in Pariz. Ne, to je vse manjšega, če lahko rečemo, bolj lokalnega pomena. K sreči pa so razdalje iz Bruslja do pomembnih evropskih središč tako majhne, da si na primer v pičlih treh urah vožnje z vlakom v Amsterdamu, le malo več časa potrebuješ do Londona, pa spet do Pariza lahko prideš v enem popoldnevu. Če zraven prištejemo še to, da prav v tem mestu gradijo veliko mednarodno trgovsko središče, tako imenovani »International Trade Market«, v okviru katerega bo deloval poseben računalnik za posredovanje raznih informacij o nakupu in prodaji blaga vsem sodelujočim podjetjem, potem ni dvoma, da postaja nastopanje na tem majhnem, vendar važnem tržišču vse bolj zanimivo.

Naj se povrnem k razstavi sami. V središču mesta, v posebnih prostorih jugoslovanske zbornice sta poleg BRESTA samostojno razstavljala še MEBLO in ORIOLIK. V organizaciji JUGOSLAVIAPUBLICA pa so nastopala podjetja: JASEN Kraljevo, SIMPO Vranje, NOVA BUDUČNOST Subotica, STEVAN FILIPOVIČ in Drvni kombinat Leskovac.

V okusno urejenem okolju smo predstavili del programa BARBARA, kuhinjo VEGA-60, program EVA in najpopularnejše stole K-33 in K-36. MEBLO je razstavil sestav iz programa »E« in sedežno garnituro FARAON. ORIOLIK je imel več svojih znanih sedežnih garnitur, med njimi tudi masivno garnituro v hrastu, za katero je bilo precej zanimanja.

Ali je bila razstava za nas uspešna? Gotovo je, da s furniranim pohištvom nismo konkurenčni, saj predstavlja že uvozna carina 8,5 odstotka za furnirano pohištvo 18 odstotkov za masivno (stilno) pa 25 odstotkov prometnega davka in zraven še zaslužki trgovcev — kdo bi vedel, koliko! — tako, da prej, ko pride blago do potrošnika, morebitna razlika v nižji nabavni ceni splahni. Poleg tega uvaža Belgija veliko masivnega in furniranega pohištva iz držav — članic EGS, kjer carina v celoti odpade.

Torej nam je slika o furnirnem pohištvu za Belgijo dokaj jasna.

Popolnoma drugače pa je z izdelki iz masivnega lesa. Tu gre predvsem za masivno hrastovino. Povpraševanje po takšnih izdelkih je veliko. Občutek imam, da je zanje mogoče doseči tudi dobro ceno, škoda je le, da vsa podjetja, ki so sodelovala na razstavi, (razen Oriolika — sedežna garnitura) niso mogla nuditi ničesar v hrastovini. Izvedeli smo, da Jugoslavija izvaža veliko masivnega hrasta prav v Belgijo in sicer ne predelanega v pohištvo, ampak kar preprosto v hlodih! Pri nas doma pa je hrastovino tako težko dobiti. Tu nekaj očitno ni v redu. Kaže, da so tako vsa naša prizadevanja za uspešnejše nastopanje na tujem trgu velikokrat prav zaradi neusklajenih »domačih predpisov« zaman. Prav o tem je tekla beseda tudi v prostorih zbornice po slavnostni otvoritvi Salona pohištva. Predstavniki naših podjetij v Belgiji in Nizozemski so živahno razpravljali o uspehih in neuspehih pri prodaji pohištva na tem področju.

Salon je bil odprt od 19. junija do 3. julija, dovolj dolgo, da so se kupci spoznali tudi z izdelki naše proizvodnje. O konkretnih uspehih razstave je težko govoriti, saj najbolj popularnega stola K-33 do konca letošnjega leta ni mogoče dobiti. Kapacitete tovarne so razprodane. Sicer pa vedno pride do izraza nastop na podobnih razstavah šele kasneje, ko polagoma prihajajo povpraševanja iz različnih krajev.

In prav zaradi vse večjega pomena, ki ga Bruselj dobiva z graditvijo mednarodnega trgovskega središča je prav, da si polagoma pripravljamo pot, ki so si jo po podatkih direktorja marketinga tega središča Knowlanda, skandinavske, nemške, francoske, nizozemske in belgijske tvrdke že zagotovile.

P. Žumer

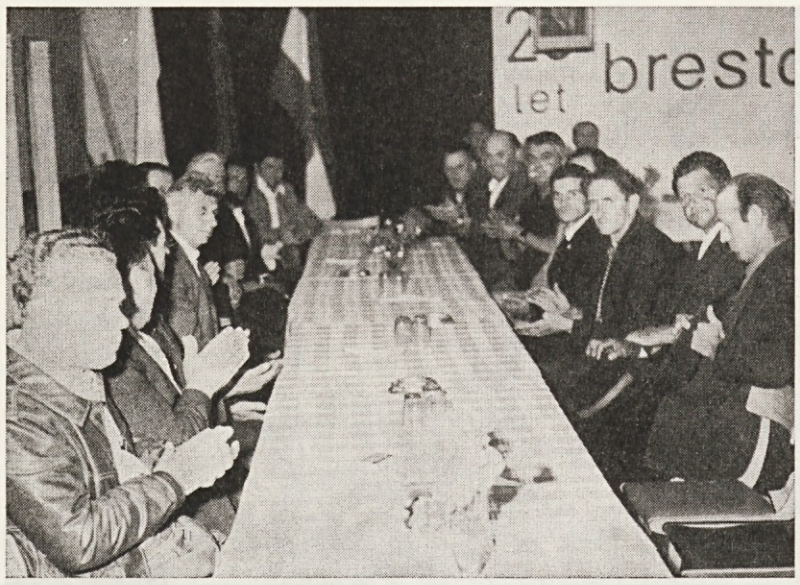

SPREJEM OB 4. JULIJU

Ob Dnevu borca je bil že tradicionalni sprejem za borce, zaposlene na Brestu. Pozdravil jih je predsednik CDS, dobili pa so tudi skromna priznanja — knjižna darila.

Komunisti - danes in jutri

Pretekli mesec so bili v znamenju dokaj živahne dejavnosti Zveze komunistov, zlasti, če jo primerjamo z dejavnostjo v prejšnjih letih. Zato smo zaprosili tovariša Janeza PRAPROTNIKA, sekretarja sveta komunistov Bresta za manjši razgovor, v katerem naj bi nam orisal sedanji in prihodnji politični trenutek v našem ožjem — Brestovem prostoru.

Jeseni smo bili priča nekaj burnih konferenc in drugih zborov komunistov v občini in v podjetju. Kakšne so posledice, oziroma kakšne spremembe so te konference prinesle v delo komunistov in njihovih organizacij?

Nedvomno so jesenske konference osnovnih organizacij prinesle med naše komuniste veliko novega zagona in predvsem, vsaj tako se mi zdi, pripravljenosti, da v čim krajšem času obračunamo z malodušjem in z neke vrste kapitulantstvom pred stihijskim razvojem stvari, kar je bilo, vsaj po mojem opazovanju, značilno za prejšnje obdobje. Komunisti so namreč komaj še ugotavljali posledice, morda še poskušali iskati vzroke, dalje pa niso prišli.

Dejstvo je, da so komunisti sami zavoljo takšnega položaja doživljali notranje krize: nekateri so glasno izstopali, drugi nehali plačevati članarino in tako tiho protestirali, tretji so pasivno čakali in tako naprej. Zato se tudi niso zbirali, če pa so se, so precej nemočno mleli »problematiko«, ki je bila čim dalj stran od tistega, kar je njih same in njihovo okolico najbolj tiščalo.

S temi stvarmi so konference — z občinsko vred — res obračunale in med komuniste se je vrnil vsaj velik del nekdanje samozavesti. Ta zavest pa seveda sme izvirati samo iz večje odgovornosti, iz večjih moralnih, delovnih in političnih nalog komunistov, sicer je taka samozavest o usmerjevalni vlogi družbenega razvoja, o avantgardi delavskega razreda samo škodljiva.

Se ti ne zdi, da polet in ostrina, o kateri si govoril, spet upadata?

Morda je občutek takšen, vendar ni nevarnosti, da zdrsnemo v stare vode. Osnovne organizacije začenjajo živeti svoje partijsko življenje in, ko bo stvar čistejša med komunisti samimi, bo vzporedno s tem rasel tudi njihov delež in vpliv na življenje, politiko, gospodarjenje, dogajanje v njihovem okolju. Vsega hkrati ni mogoče storiti; mnogo je že to, da so cilji jasni in poti večji del trasirane. Glejte, zdaj smo na Brestu začeli s premišljenim sprejemanjem novih članov, menim, da je tako bolje, kot začeti z izključevanjem, čeprav bo moralo ponekod tudi to priti na vrsto. Pričakujem, da bodo pomlajene organizacije okrepile odgovornost, osvežile metode ter modernizirale vsebino dela v smislu usklajevanja akcije s potrebami okolja.

Je sedanja organiziranost komunistov v podjetju ustrezna?

Prepričan sem, da ne povsem, čeprav je na vrat na nos, razen v obeh poslovnih enotah, v Starem trgu ne kaže spreminjati. Združena organizacija Tovarne lesnih izdelkov in Tovarne pohištva v Starem trgu pa se mi zdi nenaravna. Vsebina dela teh dveh poslovnih enot je preveč različna, da bi jo enotna organizacija lahko uspešno obvladovala. Organizacija je potrebna tam, kjer so skupni problemi in skupni interesi, ne pa tam, kjer se nabere okroglo število komunistov. Če pride občasno v dveh ali več enotah do skupnega interesa, naj se pač zbero na skupnem zboru. Drugod organizacije za zdaj ni treba spreminjati, pač pa jo je potrebno razvijati in utrjevati.

Čeprav so osnovne organizacije v Tovarni pohištva Cerknica, v Martinjaku in v skupnih strokovnih službah glede na število delavcev številčno šibke, se mi vendarle zdijo premočne, da bi ostali pri tem. Organizacija s 30 člani je preokorna in se preredko sestaja, da bi lahko nenehno vplivala na politično stanje v tako veliki tovarni, kot je na primer cerkniška. Takšna številčna moč organizacije sicer zagotavlja nekoliko višjo raven pri obravnavanju političnih vprašanj, hkrati pa omogoča pasivnost večjega dela članstva in oddaljuje posameznika od konkretnih odgovornosti.

Zato se mi zdi potrebno poleg osnovne organizacije, ki naj ostane za zdaj formalno takšna, kot je — ena za vso poslovno enoto — ustanoviti v tehnološko ali ekonomsko zaključenih oddelkih organizrane skupine komunistov, ki so vsebinsko in kadrovsko odgovorne za svoj oddelek. Takšna skupina bo laže presojala svoje sodelavce, predlagala organizaciji nove kandidate, jih pripravljala pred sprejemom in jih vključevala v delo po njem. Zdi se mi, da ni bojazni, da bi bili poslej sestanki osnovne organizacije z vso problematiko, ki jo bodo nanj prinesle te skupine, še dolgočasni in odmaknjeni od najbolj življenjskih tem in interesov delavstva. Od takšne organizacije si, nasprotno, obetam živo prisotnost komunistov v vsem življenju kolektiva in njihov večji vpliv na dogajanja v njem.

Ne gre pri tem torej za organizacijske spremembe zaradi organiziranosti same; te postojanke osnovne organizacije po oddelkih predlagamo zaradi vsebinske prilagoditve partijskega dela potrebam in zaradi možnosti, da s tem povečamo odgovornost in vpliv slehernega komunista kot posameznika ter organizacije komunistov v kolektivih.

Za takšno obliko smo se odločili na zadnji seji sveta komunistov. Upam, da bodo osnovne organizacije »novost« sprejele in jo v jesenskih mesecih začele tudi izvajati. Možno pa je, da bo nadaljevanje organizacijskih sprememb v podjetju, ki bodo sledile zahtevam »delavskih amandmajev«, narekovalo kakšno novo spremembo pri organiziranosti komunistov v našem združenem podjetju.

Ko si že omenil ustavna dopolnila — ali nameravate komunisti delovno poseči v ustvarjanje novih odnosv med poslovnimi enotami?

To je razumljivo ena izmed najpomembnejših programskih nalog za naslednjih nekaj mesecev. Treba bo jasno razmejiti pristojnosti, pravice, dolžnosti, položaj vsake organizacije združenega dela do »združenega podjetja« — mislim, da bomo morali Brest v prihodnje nekako tako imenovati — in posebno opredeliti samoupravni položaj delavca v teh odnosih. Tu bo potrebno veliko strokovnega in tudi idejnega razčiščevanja. Koliko smo danes komunisti pripravljeni na to delo, težko rečem v nekaj besedah, vsekakor premalo; se pa zavedamo naloge in tudi tega, da je moralo reševati organizirano in odgovorno.

B. Levec

Vi vprašujete — mi posredujemo odgovore

V uredništvo je spet prispelo vprašanje za našo na novo vpeljano rubriko. Tokrat zadeva samoupravne odnose v našem podjetju. Posredujemo vam vprašanje in odgovor.

VPRAŠANJE:

Delavski svet Tovarne pohištva Cerknica je na svoji seji 29. 3. 1972 v zvezi s sprejemom letnega plana sprejel enajst sklepov, ki jih je 30. 3. 1972 posredoval centralnim organom upravljanja. Kljub temu, da je od takrat pa do zdaj preteklo že polne tri mesece, naš delavski svet še nima nobenega odgovora, čeprav bi morali organi podjetja v skladu s 73. členom temeljnega zakona o podjetjih do teh sklepov zavzeti svoje stališče.

Sprašujemo se, koliko časa bomo morali še čakati na odgovor, ker je polovica leta že za nami in kaj naj naš delavski svet stori, da bodo centralni organi jemali predlog in pripombe organov nižje stopnje dovolj resno? Ali je morda zopet administracija tista, ki je tudi v tem primeru zatajila?

Prosimo za odgovor

T. Kebc,
TP Cerknica

ODGOVOR

Najprej le nekaj podatkov o tem, kako so centralni organi upravljanja obravnavali pripombe delavskega sveta TP Cerknica in o delu »administracije«. Centralni delavski svet je te pripombe vzporedno s planom obravnaval na svoji 170. redni seji 31. 3. 1972, se pravi, v najkrajšem mogočem roku. Tedaj je sprejel sklep, naj splošni sektor te pripombe posreduje delavskim svetom vseh poslovnih enot s priporočilom, naj jih proučijo in dajo svoje mnenje.

Splošni sektor je ta sklep skupaj s prepisom pripomb in s spremnim dopisom posredoval vsem poslovnim enotam. Samo iz Tovarne lesnih izdelkov Stari trg pa je dobil zapisnik seje delavskega sveta z dne 18. 4. 1972, iz katerega je razvidno, da so o pripombah razpravljali in v glavnem z njimi soglašali. Iz drugih poslovnih enot ni bilo ničesar posredovanega.

S tem je bil seznanjen tudi centralni delavski svet na 171. seji 16. 5. 1972 in je po razpravi znova sprejel sklep, naj delavski sveti poslovnih enot k omenjenim pripombam dajo svoja mnenja. Splošni sektor je ta sklep posredoval vsem poslovnih enotam. Do danes je dobil kratek odgovor znova le od Tovarne lesnih izdelkov Stari trg, medtem ko ostale poslovne enote molčijo.

»Administracije« je bilo torej dovolj, morda celo preveč, premalo pa je bilo resničnega, konkretnega in življenjskega dogovarjanja med poslovnimi enotami. Ob tem se začenja globlje vprašanje, zlasti ob uveljavljanju ustavnih dopolnil. Vse namreč kaže, da poti sporazumevanja v smislu teh dopolnil še zdaleč niso utrte in zato sploh še niso zaživele. In takih primerov bo prav gotovo čedalje več (pred nedavnim so iz TLI Stari trg posredovali predlog za spremembo sporazuma o delitvi dohodka in osebnih dohodkov).

Pred nami vsemi je torej še odgovorno delo: izoblikovati sporazum o ustanovitvi temeljnih organizacij združenega dela in o njihovih samoupravnih pristojnostih ter pristojnostih centralnih organov upravljanja, predvsem pa ustvariti pogoje za resnično demokratično sporazumevanje med sedanjimi poslovnimi enotami in zagotoviti ustavne pravice posameznim novo ustanovljenim TOZD. Pri tem pa seveda nikoli ne bomo smeli pozabiti na naše skupne interese in na osnovno dolgoročno poslovno usmerjenost celotnega podjetja.

Splošni sektor

NAŠI LJUDJE

»Leta zelo hitro minevajo; mimogrede je za nami čas dobrih in slabih doživetij, čas, ki sem ga prebil med svojo zaposlitvijo v Tovarni pohištva Martinjak«, je dejal tovariš Ivan HRIBAR, vratar v Tovarni pohištva.

Leta 1942 so ga aretirali in odpeljali na otok Rab. Okusil je grozote gladu in trpljenja, vendar je s svojo vztrajnostjo premagal najhujše in se po kapitulaciji Italije vrnil domv.

Takoj po vrnitvi je nadaljeval svojo začrtano pot, pridružil se je narodnoosvobodilnemu gibanju in se z vso vnemo boril za čimprejšnjo osvoboditev slovenske zemlje. Od leta 1944, od ustanovitve pa do konca vojne je bil v jurišnem bataljonu 18. divizije, kjer je bil tudi ranjen in posledice rane občuti še danes.

Leta 1949 se je zaposlil v Tovarni pohištva Martinjak. Delal je na različnih delovnih mestih naj si bo v neposredni proizvodnji pri strojih, pa pri skladiščnih delih in podobnem. Njegovo sedanje delovno mesto pa je vratarska služba.

Rodil se je leta 1922 v Žerovnici, kjer tudi stanuje. Pred nekaj leti si je obnovil in uredil svoj dom. Ima tri odrasle sinove, od katerih je eden zaposlen v TP Martinjak, v tovarni pa je zaposlena tudi njegova žena.

Ko sem ga zaprosil, naj mi pove svoje najbolj zanimivo doživetje z dela v tovarni, je povedal:

»Teh doživetij je toliko, da ne vem, za katerega bi se odločil. Najhuje je bilo takrat, ko mi je zgorel stroj, pri katerem sem delal, najbolj srečen pa sem bil, ko sem dočakal, da je tovarna po požaru, še bolj izpopolnjena kot prej, znova začela z delom, s čimer je bil zopet zagotovljen kruh vsem nam takrat zaposlenim delavcem.«

Na vprašanje, kako se počuti v sedanji službi, pa je dejal: »Ne zdi se mi prav, da so vratarsko službo v Brestu odcepili od podjetja in jo dali podjetju Varnost iz Ljubljane. Kaj je s tem pridobljeno, ne vem, zdi pa se mi, da najbrž nič. Ne morem si predstavljati, da nisem več Brestovec, čeprav svoje usluge opravljam za podjetje, pri katerem je tudi moje delovno mesto.

Želim si, da bi lahko še dolgo delal zdrav; ponosen sem na uspehe, ki jih dosega naša tovarna, pa tudi vsa delovna skupnost. Želim pa, da bi znali te pridobitve varovati tudi mlajši delavci,« je zaključil tovariš Hribar.

Tudi mi mu želimo še vrsto uspehov in zdravih let!

I. Škrabec

Naše kuhinje »Vega 60« in drugi izdelki so znani po vsem svetu. Popularnost je še porasla z novo nagradno igro. Odrezki kuponov prihajajo celo iz čezmorskih držav, čeravno dopisnice niso pravilno naslovljene. Skratka, naše podjetje je znano povsod. Ali lahko trdimo tudi za Cerknico? Dokaz sta obe sliki. Stranka iz Ljubljane se je prišla osebno prepričat, če Brest res ni več v Cerknici in sama prinesla dopisnico, ki ji jo je pošta vrnila.

3x7 o Brestu

Poiskali smo tri BRESTOVCE. Pazili smo na to, da se je eden izmed njih zaposlil na BRESTU pred letom 1950, drugi okrog leta 1960 in tretji po letu 1970 in še, da zaposlitve na BRESTU niso prekinili. Vsakemu od njih smo zastavili po sedem vprašanj. Vsem enaka. Kaj nas je zanimalo? Predvsem, kako gledajo na iste probleme ljudje (skorajda) različnih generacij. Preberite in ugotovite, kateremu od njih se približujete z vašim mnenjem— z vašim odgovorom.

Poglejmo najprej, kakšna vprašanja smo zastavili našim sodelavcem:

1. Zakaj ste se zaposlili prav na BRESTU?
2. Kaj menite o medsebojnih razmerjih na BRESTU, kaj o skrbi za starejše in kaj o skrbi za mlajše delavce?
3. Vaše mnenje o osebnih dohodkih na BRESTU?
4. Kaj menite o gospodarski prihodnosti BRESTA?
5. Kako ocenjujete samoupravljanje na BRESTU?
6. Kaj vi osebno pričakujete od BRESTA?
7. V kaj bi se najprej »zagrizli«, če bi bili predsednik centralnega delavskega sveta v našem podjetju?

Prva je odgovorila **Slavka Bečaj.** Rojena je bila leta 1928. Na Brestu (oziroma prej na LIP) je zaposlena že od 16. 9. 1946. Zdaj dela pri obračunu osebnih dohodkov v Tovarni pohištva Cerknica. Malo je pomislila, nato pa takole odgovorila na posamezna vprašanja:

1. Na Brestu sem se zaposlila zato, ker je najbližje mojemu domu.

2. Kakšnih posebnih problemov, pa tudi kakšnih posebnih kvalitet v naših odnosih ni. Starejši delavci so nekoliko premalo upoštevani, a mlajši pogosto kljub sposobnosti težko napredujejo. Mislim, da so odnosi na Brestu poprečni.

3. Pri osebnih dohodkih me motijo preveliki razponi med posameznimi kategorijami delavcev, zlasti med delavci v neposredni proizvodnji in med režijskimi oziroma vodilnimi delavci. Mnoga delovna mesta so napak ocenjena.

4. Upam na dobro. Zasledovati je treba tržišče in se mu prilagajati.

5. Po mojem ni vedno tako, kot si včasih idealno predstavljamo pod besedo samoupravljanje. Mnogokrat delavci pretežko uveljavimo svoje želje oziroma predloge. To povzroča nejevoljo in odpor do sodelovanja. No, najslabšega mnenja o tem pa tudi nimam.

6. Osebno si želim malo višje osebne dohodke, kar bi mi olajšalo življenje kot upokojenki.

7. Če bi bila izvoljena za predsednico centralnega delavskega sveta, bi skušala zagotoviti predvsem kvalitetno in strokovno vodstvo proizvodnje.

Drugi, ki smo ga pobarali o istih zadevah, je bil **Ivan Šega,** rojen leta 1941. Na Brestu je zaposlen od leta 1960. Je kovinostrugar v poslovni enoti v Martinjaku. Povedal je:

1. Izučil sem se v Kranju. Da bi lahko čimveč prihranil, sem se zaposlil blizu doma na Brestu.

2. V proizvodnji so odnosi med delavci v glavnem dobri. Le redkokdaj se kaj zaplete. Odnosi med proizvodnimi in režijskimi delavci pa so včasih bolj napeti.

Skrb za starejše delavce je, zlasti če jo merim skozi osebni dohodek, bolj slaba. Pozdravljam pa regres za letovanje izčrpanih oziroma starejših delavcev.

Mladina precej dremlje. Kdo je temu kriv, ne vem. Opažam pa, da je mladino vedno teže pridobiti za sodelovanje.

3. V zadnjih mesecih, ko delimo osebne dohdke po novem sporazumu in po novi analitični oceni, smo v naši poslovni enoti bolj zadovoljni. Bo šlo, da bi le ne bilo slabše.

4. Na to vprašanje težko odgovorim. Bojim se podražitve lesa oziroma drugih surovin. Morda bi bilo primerno napraviti odločnejši korak v razvoju tapetništva. Koristno bi bilo izdelati novo tovarno ivernih plošč v skladu s predlaganim elaboratom.

5. Samoupravljanje se pravzaprav začne in konča pri rezultatih dela. Opozoril bi, da so množični sestanki precejšnja izguba časa. Rešitve posameznih problemov je treba poiskati in jih strokovno utemeljiti v ožjih krogih.

6. Želim, da bi Brest čimbolj napredoval in pomagal cerkniški dolini iz gospodarske zaostalosti. Želim vsaj tak tempo razvoja kot doslej, da bo utrjeval našo socialno varnost.

7. Poskrbel bi za tako kadrovsko politiko, ki bi preprečevala nestalni odtok sprakticiranih strokovnjakov.

Tretjega, s katerim smo se želeli pogovarjati, smo našli na vročem soncu skladišča pri Tovarni ivernih plošč. »Vidiš, vidiš, pa boš v cajtengah. Le povej kaj o Iverki«, so spodbujali drugi delavci najmlajšega, ki je rojen leta 1955. **Albin Škrlj** je zaposlen šele od 7. junija 1972. leta. Kljub temu je živahno odgovarjal na postavljena vprašnja:

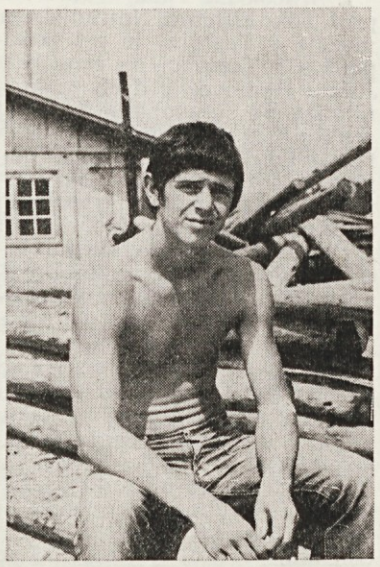

1. BREST je najbližje doma (50 metrov).

2. Razumevanje med delavci je dobro. Za nas mlajše pazijo, da ne dobimo pretežkega dela. Starejši delavci nam tudi pomagajo z nasveti. Kako je s starejšimi delavci, ne vem natančno. Vem na primer, da so nekateri dobili povrnjene stroške za letovanje.

3. Za mene je bil prvi osebni dohodek v redu glede na delo, ki sem ga opravljal. Za druge še ne vem; verjetno vsi niso zadovljni.

4. Možnost razvoja vidim predvsem v novi tovarni ivernih plošč in v modernizaciji skladišč primarne.

5. Do sedaj sem bil na enem sestanku kolektiva. Kaj več o tem še ne vem povedati.

6. Predvsem možnost za življenje (osebni dohodek).

7. Govorim predvsem o sedanji tovarni ivernih plošč, ker drugih problemov še ne poznam. Tu bi bilo treba izboljšati delovne pogoje, da bi se delavci raje zaposlovali v tej poslovni enoti.

Z. Zabukovec

Za enotna stališča

RAZŠIRJENI SESTANEK POLITIČNEGA AKTIVA TP MARTINJAK

14. julija 1972 je bil v osnovni šoli Grahovo razširjeni sestanek političnega aktiva Tovarne pohištva Martinjak.

Na sestanku so bili predstavniki organov upravljanja, sindikata, mladine in vsi člani Zveze komunistov, ki so bili pobudniki za sklic tega sestanka. Na tem sestanku sta bila tudi sekretar občinske konference in sekretar sveta komunistov Bresta.

Namen tega sestanka je bil, da prikaže vse negativne pojave naj si bo v poslovnosti, ali v medsebojnih odnosih, in da oblikuje enotna stališča vseh zaposlenih za delo v prihodnje.

Najprej so razpravljali o letošnjem planu in o planskih obveznostih. Ugotovljeno je bilo, da je plan, ki je bil postavljen v vrednosti 4,5 milijarde S din v I. polletju, dosežen skoraj stoodstotno, kljub težavam v začetku leta. Da bi celotni plan dosegli, ali celo presegli, kar pa je mogoče le z enotnimi ukrepi in stališči, je aktiv menil, da je treba sprejeti takšne sklepe, po katerih naj bi vse zaposlene v Tovarni pohištva Martinjak usmerili v enotno delo.

O planu za II. poletje naj razpravlja aktiv v isti sestavi in pravočasno sprejme ustrezne sklepe za zagotovitev kar največje proizvodnje. V razpravi, ki je bila zelo konkretna, je sodelovala večina prisotnih.

Posebej so opozorili, da so delavci slabo obveščeni o stanju in dogodkih v poslovni enoti, pa tudi v celotnem podjetju. Sklenili so, da morajo biti sestanki ekonomskih enot redno vsak mesec; na njih naj bodo delavci temeljito seznanjeni z rezultati in problematiko v poslovni enoti.

Če inštruktorji oddelkov niso sposobni, da bi delavcem problematiko razložili razumljivo in jasno, naj na sestanke pridejo ljudje, ki so za to sposobni.

Ker je v poslovni enoti precejšnja fluktuacija delovne sile, je treba urediti nagrajevanje delavcev tako, da bi ta problem omejili. V razpravi so omenjali tudi premeščanja delavcev z delovnega mesta in druga, slabše plačana delovna mesta in odnos inštruktorjev do delavcev. Ta odnos bi moral postati takšen, da bo delavec strokovno poučen in sproščen delal na svojem delovnem mestu.

Da bi dosegli še večjo prizadevnost neposrednih proizvajalcev do večje produktivnosti, naj normativov časa pri starih izdelkih ne bi spreminjali, če ni spremembe tehnološkega postopka. Ne sme se več dogajati, da bi bila ogrožena kvaliteta dela na račun boljših osebnih dohodkov. Ker so v razpravi ugotovili, da je bilo v preteklem obdobju premalo sodelovanja med sindikatom, člani organov upravljanja, mladino in komunisti, so sklenili, da bodo v prihodnje tesneje sodelovali in večkrat sklicali sestanek tega aktiva. Če je mogoče, naj se skliče tudi aktiv političnih organizacij in organov upravljanja celotnega kolektiva BRESTA, na katerem naj bi vse probleme vsestransko osvetlili, da bi s tem dosegli boljše sodelovanje pri prihodnjem delu.

Vodilni delavci morajo delati v smislu politike delavskega samoupravljanja, ki je začrtana z jugoslovansko družbeno politiko. Na vodilnih delovnih mestih morajo biti ljudje, ki so strokovno in politično sposobni obvladati probleme v proizvodnji in na družbeno in politično dogajanje v kolektivu ne gledajo enostransko.

Mladina naj bi se bolj organizirala in pričela z aktivnim delom; na voljo ima sobo v delavski restavraciji Martinjak, ki naj jo sami člani uredijo tako, da bodo v njej imeli sestanke in športno opremo.

Ker so v razpravi večkrat poudarili, da je bil sklic tega aktiva zadetek v črno in da so enotno sprejeti zaključki zelo pozitivni in nujno potrebni za prihodnje delo, naj bo s temi zaključki seznanjen ves kolektiv Tovarne pohištva Martinjak, pa tudi druge PE Bresta.

T. Lovko

Pred osemnajstimi leti je gorelo

3. julija je preteklo osemnajst let, odkar je požar uničil po vojni obnovljeno tovarno lesne galanterije v Martinjaku.

V dobri uri je požar vzel kruh okrog 180 delavcem, ki so bili zaposleni v tovarni.

O tem požaru sem se pogovarjal z delavcem **Pavlom Fundo in Stanetom Košmrljem,** ki sta pripovedovala:

»Takoj po vojni se je tovarna iz leta v leto izpopolnjevala. Razrezovali smo hlodovino; imeli smo polnojarmenik, ki je delal stalno, brez presledkov, v dveh in celo v treh izmenah. Drugi del tovarne pa je bil prirejen za končno predelavo. Glavni končni izdelki so bili obešalniki, hlačne spone in vrtne garniture. Zabojarna pa je izdelovala zaboje. Izvoz je bil v glavnem usmerjen v Združene države Amerike in v zahodnoevropske države.

Leta 1954 je bila tovarna za 1. maj kar lepo urejena. Tega dne je bila tudi večja slovesnost, saj nam je bila tovarna vsem v velik ponos.

3. julija 1954, nekako po enajsti uri je v prostorih takratne čistilnice izbruhnil požar, katerega kljub veliki prizadevnosti delavcev in vaščanov ni uspelo pogasiti.

Prvi dnevi po požaru so bili zelo žalostni. Začeli smo ugibati, ali bo tovarna sploh še obnovljena ali ne. Naše takratno vodstvo se je hitro odločilo: tovarno je treba v najkrajšem mogočem času obnoviti. Te odločitve smo bili vsi nadvse veseli. Delavci so bili razdeljeni v dve skupini. Ena skupina je skrbela, da smo v zazasilnih prostorih v barakah nadaljevali z redno proizvodnjo, druga skupina pa je obnavljala tovarno. Vsi, moški in ženske, smo čez noč postali zidarji, tesarji in podobno. Nadur ni nihče poznal, kadar je bil nekdo potreben, je bil vedno na voljo. V dobrih treh mesecih je bila tovarna obnovljena in za takratne čase moderno opremljena. Vrsto strojev, ki so bili uničeni v požaru, so naši mehaniki sami obnovili in usposobili, precej strojev pa je bilo na novo nabavljenih.

»Spominjam se,« je nadaljeval Funda, »da so nam takrat pri obnovi priskočili na pomoč tudi posamezni mladinci, ki niso bili v delovnem razmerju.

Na delovne uspehe smo bili vsi ponosni, saj smo se zavedali, da smo poskrbeli za kruh za nas in za naše potomce. Prav pa bi bilo, da bi to kar smo z izrednimi napori ustvarili, znali še naprej ohraniti,« sta zaključila.

Tovariš Košmrlj pa je iz svojega arhiva pokazal tudi zbirko fotografij, ki nazorno prikazujejo požar.

I. Škrabec

Veliko gasilsko tekmovanje

Vsakoletno, že tradicionalno tekmovanje gasilcev lesne industrije za prehodni pokal Bresta bo letos 17. septembra v Cerknici. Tekmovanje bo letos že šestič, nastopili pa bodo gasilci petih največjih proizvajalcev pohištva v Sloveniji, in sicer:

— MEBLO Nova Gorica
— MARLES Maribor
— NOVOLES Novo mesto
— STOL Kamnik
— BREST Cerknica.

Ta velika gasilska menifestacija bo imela še posebno obeležje, ker praznujejo letos Brestovi gasilci 25. obletnico svojega dela.

Ob tej priložnosti bodo naši gasilci razvili tudi svoj prapor, najbolj zaslužni pa bodo dobili za svoje delo in dolgoletno službovanje v gasilstvu priznanja in odlikovanja.

Gasilci se bodo pomerili v treh disciplinah:

— trodelni napad,
— taktična vaja,
— polaganje cevovoda na 105 m.

F. Mele

ČIGAV JE OBZORNIK?

Nedavno sem izvedel, da me je svet za koordinacijo poslovanja imenoval v uredniški odbor Brestovega obzornika. Ko sem bil na prvi seji uredniškega odbora, sem nehote pomislil: zopet eno breme več. Ta misel se mi ni porodila zato, ker ne bi hotel dopisovati, tudi ne zato, ker ne bi hotel prispevati svojega deleža pri oblikovanju našega lista. Vendar pa se postavlja vprašanje, **čigav je Obzornik.** Ali je samo uredniškega odbora ali je nas vseh, ki smo zaposleni na Brestu. Menim, da bi moralo biti to slednje.

Večkrat slišim pripombe, da je Obzornik preveč zaprt, preveč uraden, preveč tog, preveč list vodečih struktur in premalo list, v katerem bi bilo slišati glas delavstva.

Tudi sam menim, da naš Obzornik spremlja vsa ta nepopularna »navlaka«. Vendar pa se moramo vprašati, ali je temu kriv uredniški odbor. Ali ni velik del krivde tudi v nas samih, ki raje stvari pasivno spremljamo in opazujemo ter za vogali kritiziramo kot pa da bi svoje prispevali?

Zato, da ne bi bil naš Obzornik tak kot je, da bo boljši, bolj pester, zanimiv, pozivam vse delovne skupnosti Bresta, da sodelujejo pri oblikovanju Obzornika in da dopisujejo vanj. Le tako bo Obzornik res postal glasilo delavstva. Nihče naj se ne sramuje svojega prispevka, če ne bo napisan ne vem kako slovnično pravilno. Zato imamo potrebne strokovnjake, ki bodo poskrbeli, da bo misel dobila svoj smisel.

Toliko problemov nas spremlja vsak dan, toliko poslovnih dogodkov je stalno okrog nas! Razumljivo je, da pri tako zamotanih stvareh ni vse v redu in prav, pa tudi nikoli ne bo. Vendar moramo tisto napačno spraviti na najmanjšo možno mero.

Naše razmere, predlogi in zavzetost morajo biti bolj usmerjeni v ustvarjanje dohodka. Če bo dohodka dovolj, potem ne bo problemov z delitvijo, ker bomo imeli kaj deliti. Če pa imaš kaj deliti, potem se lahko hitro sporazumevaš.

S tem sestavkom sem hotel opozoriti na vprašnje, ki ni novo in prav gotovo ne edino, kar se glasil kolektivov tiče. Naš kolektiv je že večkrat pokazal zrelost, zato pričakujem, da tudi ta članek ne bo zadel v slepo, ampak se boste pozivu za dopisovanje v naše glasilo odzvali. Le tako bo Obzornik postal naš, glasilo vseh delavcev.

T. Kebe

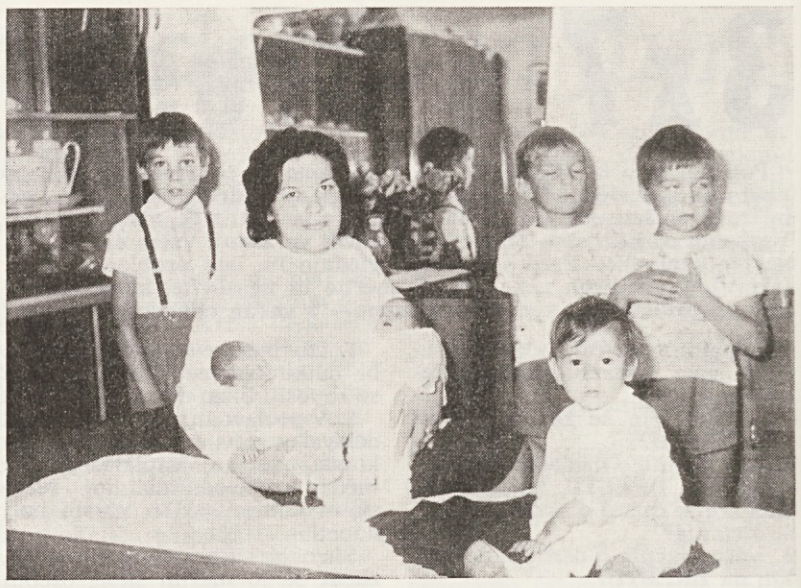

Številna družina Zdenke Risove

Že drugič dvojčki

20. juilja sem kot predstavnik sindikata Tovarne pohištva Cerknica obiskal našo delavko **Zdenko Ris** in ji izročil skromno priznanje.

Kot že vemo, ima tovarišica Zdenka že drugič dvojčke, tako da šteje njena družina šest otrok, kar je za današnje čase in za Slovence prava redkost.

Poprosil sem jo za kratek razgovor, čemur se je prav rada odzvala.

— Koliko časa ste poročeni?

»Osem let.«

— Prav gotovo imate edini v naši občini kar dvakrat dvojčke. Kaj pravite k temu?

»Lepo je imeti dvakrat po dva otroka, samo dela je malo več.«

— Koliko jih že hodi v šolo?

»Eden, prihodnje leto pa bosta še dva.«

— Imate vseh šest otrok enako radi?

»Vseh šest, vsi so naši.«

— So zdravi?

»Ja, zdravi so! Kljub temu, da imam sedaj šest otrok, sem redko v bolniškem staležu.«

— Imajo ostali vaši otroci radi novega bratca in sestrico? Ju ne bi prodali?

»Ni takega denarja na svetu!«

— Ste srečni v življenju?

»O, da!«

— Katera je vaša največja želja?

»Da si popravimo stanovanje in da bi bili vsi zdravi.«

— Kaj pričakujete od vaših otrok?

»Jaz osebno nič; samo da bi bilo njim dobro in da bi bili pametni in dobri člani naše družbe.«

— Prav gotovo boste imeli težave s tesnim stanovanjem. Sta z možem razmišljala, kaj bosta storila?

»Spomladi bomo začeli popravljati, če nama bo šel BREST kaj na roke.«

— Če se ne motim, vas je zdaj osem. Bo družinski proračun zadoščal za preživljanje?

»Upam, da bo nekako šlo, če bo le delo in dober zaslužek.«

— Kako prenašate vaše delo doma kot mati in gospodinja, v tovarni pa kot delavka? Ali boste zmogli?

»Zmogla bom; samo dopoldne je najhujše, ko vstanejo in vseh šest je lačnih.«

— Imate kakšne želje za prihodnost?

»Samo to, da si popravimo stanovanjsko hišo in da bi nam pri tem pomagalo podjetje.«

V. Šubic

Moj domači kraj

Turistično društvo Cerknica je za učence osnovnih šol razpisalo nagrado za najboljši spis o domačem kraju, da bi tako med njimi vzbudilo zanimanje za lepote domačega kraja. Nagrade so dobili: Mateja Bavdek, Vitko Kralj in Vika Ureden. Objavljamo eno izmed nagrajenih nalog.

Moj domači kraj leži na Cerkniškem polju in se imenuje Cerknica. Ima veliko javnih zgradb in stanovanjskih blokov. Iz časov, ko so k nam vdirali Turki, je ohranjeno obzidje okoli cerkve in dva stolpa. Za obzidje so se zatekali Cerkničani. Vendar pa ta obramba ni bila vedno uspešna. Nekoč so jih Turki presenetili in vse pobili. V Cerknici je ohranjena tudi vaška lipa, ki je bila simbol starih Slovanov. Sredi Cerknice je spomenik padlim borcem iz druge svetovne vojne. Skozi Cerknico teče Cerkniščica, ki je eden izmed pritokov Cerkniškega jezera.

Vzhodno nad Cerknico se dviga Slivnica. O njej znajo starejši povedati veliko zanimivih reči. Otrokom pripovedujejo, da so včasih živele na Slivnici čarovnice, ki so domovale v nekem breznu. Znana je tudi bajka, kako je pastirica pasla na Slivnici govedo. Dva vola sta ji padla v brezno, v katerem so bile čarovnice. Čez nekaj dni so priplavali po nekem potoku v Cerkniško jezero rogovi teh volov. Potem so vraževerni prebivalci še bolj verjeli v čarovnice. Iz davne preteklosti je na Slivnici tudi nekaj ostankov gradišč. Ta kraj se po ostankih imenuje Gradišče.

Na severu objema Cerkniško polje Kamna gorica. Na Kamni gorici največ pasejo živino, ker je kamnita in zraste za košnjo premalo trave.

Kamne gorice se držita Loško in Skrajnik. Na Loškem so ostanki gradu, v katerem so bivali menihi. Ti so od okoliških kmetov pobirali desetino. Kmetje so morali hoditi delat na njihova polja in v gozdove. Iz teh časov je ohranjena tudi zgodba, kako so kmetje nekega meniha, ko je pobiral desetino, obesili za noge na neko drevo.

Na jugu in na zahodu končuje Cerkniško polje lok Javornika. Na Javorniku so ostanki Glažute, ene izmed prvih preprostih steklarn na Slovenskem. Pod Javornikom sta tudi požiralni jami Velika Karlovica in Mala Karlovica.

Cerknica je znana po presihajočem Cerkniškem jezeru. Domačini pravijo, da ima rešetasto dno. Jezero ima veliko požiralnikov, skozi katere spomladi ob določenem času odteče veliko vode. Takrat ostane le suho dno jezera z vsemi strugami in požiralniki. Ob tem času morajo ribiči reševati ribe in jih nositi v kotičke jezera, kjer ni požiralnikov in voda ne odteče.

Tak naravni pojav jezera je na svetu redek in vsako leto privabi vedno več obiskovalcev.

Mateja Bavdek, 6. a
Osnovna šola Cerknica

Mladi raziskovalci se radi vrnejo v Cerknico

Gibanje »Znanost mladini« je letos še šestič organiziralo mladinski raziskovalni tabor. Za Cerknico je postal že kar tradicionalen, saj so se tu zbrali že četrtič — vse od 1969. leta. Naloga taborov je uvajati mladino v sodobno znanstveno in raziskovalno delo. Na njih mladi povezujejo teoretične osnove s prak-

tičnim delom na terenu, spoznavajo delovne metode in sredstva za uspešno reševanje posameznih nalog.

K letošnjemu taboru je gibanje »Znanost mladini« od 5. do 14. julija pritegnilo 24 mladih raziskovalcev predvsem iz Slovenije, sodelavci pa so bili tudi iz Trsta, Celovca in Zagreba. Razdeljeni so bili v tri strokovne skupine:

1. Arheološka pod vodstvom prof. Tilke Urleb iz Notranjskega muzeja v Postojni je pri pokopališču v Cerknici na zemljišču Jožeta Homovca v dveh poskusnih izkopih v globini okrog 60 centimetrov odkrila staro rimsko keramiko, olje svetiljke, žeblje, rimska novca in drugo. Po ugotovitvah te skupine gre verjetno za rustikalno hišo; kaj vse se skriva še v neposredni bližini, bodo morale pokazati kasnejše raziskave pod vodstvom strokovnjakov in ob primerni denarni podpori.

2. Etnološka — pod vodstvom dr. Borisa Kuharja, direktorja slovenskega etnološkega muzeja v Ljubljani in prof. Tanje Tomažičeve. Ta skupina je preučevala in zbirala gradivo tradicionalne materialne kulture ter navade in običaje ob raznih priložnostih (rojstvo, poroka, smrt...), ki so še sedaj prisotni med našim prebivalstvom.

3. Speleološka je pod vodstvom dipl. geogr. Andreja Kranjca, sodelavca Instituta za raziskavo Krasa v Postojni, raziskovala Veliko in Malo Karlovico, Svinjsko jamo, zadnji dan opazovanj pa je opravila še meritev na relaciji Rešeto—Suhadolca (Skadolca).

Mladi raziskovalci so zelo zavzeto, vestno in natančno opravljali svoje delo in vsak dan dokazovali, da jim ni tuja delovna disciplina. Med bivanjem v Cerknici so poslušali tudi dve strokovni predavanji dr. Franceta Habeta in dr. Borisa Kuharja s področja krasoslovja in etnologije, v nedeljo, 9. julija pa so se povzpeli še na Slivnico, da so si ogledali tudi panoramo pokrajine, katero so raziskovali.

Obračun svojega dela so prikazali v petek, 14. julija, ko so v prisotnosti mentorjev, poslancev J. Lesarja in J. Teliča, podpredsednika skupščine občine Cerknica Toneta Kebeta in nekaterih

drugih predstavnikov javnega življenja v občini Cerknica prebrali svoja poročila. Ob zaključku jih je v imenu gibanja »Znanost mladini« pozdravil podpredsednik dr. Vakselj, vsem mentorjem pa se je za trud zahvalil tovariš Tone Kebe. Poudaril je pomen raziskovalnega dela na našem področju in na koncu mladini zaželel iskreno »Na svidenje v letu 1973«!

F. Dolničar

Pohod mladine »Po poteh osvoboditve«

V počastitev Dneva borca je slovenska mladina organizirala veliko manifestacijo — pohod Po poteh osvoboditve. Njegov osnovni namenje bil obujati spomine na našo revolucijo in prenašati tradicije iz partizanskih časov na mlajši rod.

Tej manifestaciji se je pridružila tudi mladina iz cerkniške občine. Organizacijska dela so se pričela že v marcu. Poskrbeti je bilo treba za hrano, obleke, prenočišča, določiti pot in še mnogo drugih stvari. Pri tem so sodelovale tudi druge družbeno-politične organizacije in krajevne skupnosti.

Naša — Cerkniška brigada je bila razdeljena na tri enote, ki so imele svoje nazive po enotah, katere imajo domicil v naši občini: Notranjski odred, Bračičeva brigada in Juriški bataljon XIV. divizije. 30. junija zjutraj je imela brigada odhod. Na zbornem mestu, kjer so se zbrali nekdanji borci domicilnih enot in predstavniki družbenopolitičnih organizacij, jo je pozdravil predsednik občinske skupščine inž. Franc Zorman, ki je na kratko orisal pomen pohoda.

Brigado je pot peljala mimo Bezuljaka, kjer je spominska plošča narodnega heroja Vandka, mimo Zavrha — tam je bil ustanovljen Jurišni bataljon XIV. divizije, do Nove vasi, kjer je prenočila.

Naslednjega dne je šla brigada mimo Knežje njive in čez Racno goro do Babnega polja, kjer se je v Vražjem vrtcu poklonila 40 žrtvam fašističnega terorja. Po družabnem večeru ob kresu je prenočila v Babnem polju.

Tretji dan pohoda je bil čez Loško dolino do spomenika na Ulaki in do Muzeja ljudske revolucije v Ložu. Pot se je nadaljevala čez Križno goro do Grahovega, kjer je prvoborec tovariš Stane Šega orisal vlogo tega kraja med narodnoosvobodilnim bojem.

3. julija smo ob vznožju Slivnice odšli v Cerknico, kjer je bil pred spomenikom krajši priložnostni program. Od tod nas je pot peljala še do Rakeka, kjer je bila proslava. Na vsej poti po naših partizanskih krajih so nas prebivalci lepo sprejemali in pogostili, imeli smo komemoracije ob raznih spomenikih, priložnostne programe in razgovore z borci iz narodno-osvobodilnega boja.

Z Rakeka sta nas dva posebna avtobusa odpeljala v Postojno na osrednjo proslavo vseh primorsko-notranjskih enot, ki je bila pred Postojnsko jamo. Od tod smo se vrnili do Unca, kjer smo prespali.

Zadnji dan pohoda smo še prepešačili pot do Rakeka, od koder smo se s posebnim vlakom odpeljali v Zadobrovo pri Ljubljani, kjer je bila osrednja republiška proslava, na kateri so se zbrale mladinske brigade iz vseh slovenskih občin.

Razšli smo se zadovoljni, saj smo mnogo pridobili. Spoznali smo kraje, ki so toliko žrtvovali za našo osvoboditev, spoznali ljudi, ki so se borili za našo sedanjost, za seboj pa smo imeli tudi štiri dni zanimivega življenja in 140 kilometrov peš poti. Ob slovesu smo si obljubili, da bomo tudi v prihodnje radi sodelovali v takšnih in podobnih akcijah.

Občinska konferenca Zveze mladine v Cerknici se zahvaljuje vsem, ki so pomagali pri tem uspelem pohodu, ki bo nedvomno prispeval k še večji dejavnosti mladine.

I. Najger

Mladinska brigada na knežji njivi

Ob tridesetletnici požgane vasi Poljane

Junija je poteklo trideset let, odkar so okupatorji prvič požgali gorsko vasico Poljane v Loški dolini. Že pozimi leta 1941 so se tam zadrževali prvi partizani, ki so imeli pri njenih prebivalcih vso pomoč in zatočišče. Tudi **Ivana Sterle** ali Knavsova mama, ki je imela tedaj gostilno na Poljanah, je mnogo pomagala partizanom, saj so bili pri njih kot doma.

Nad to vasico pa se je maščeval okupator tako, da jo je večkrat požgal, jo bombardiral in teroriziral tamkajšnje prebivalce. Tako je v najtežjih trenutkih, ob izgubi svojcev, Knavsova mama že leta 1942 napisala nekaj pesmi. Nekatere izmed njih so bile tudi že objavljene, toda ne pri nas, temveč so jih objavili naši rojaki v ameriških časopisih. Ob tej priložnosti objavljamo pretresljiv odlomek iz njene daljše pesmi, ki je nastala ob požigu vasi.

M. Šepec

Kako pijani smo se domov vrnili,
hišo še vso smo kadečo dobili.
Kje bomo spali? je otroke skrbelo.
Kje so zibelke za mala otroka,
oh, kam naj zavijem ju, srce mi zajoka.
Kje bo pa mleko, saj nimamo krave...
Mama, lačen! so me otroci prosili.
Jabolk pečenih smo po drevju nabrali,
si glad utešili, pod drevjem zaspali.

Ko jutranji hlad nas je iz spanja prebudil,
spomin se počasi nam je obudil.
Saj niso bile sanje, je prava resnica,
saj nimamo doma, pepela kopica.
Zidovje štrleče,
srce nam trepeče.
V uteho nam to je, da smo živi ostali,
ker hiša požgana se da obnoviti,
umrlega v življenje pa ne prebuditi.

Zapisala v letu 1942
Ivana Sterle

Priznanja športnim delavcem

Občinska zveza za telesno kulturo Cerknica je na svoji razširjeni seji, na kateri so bili tudi predstavniki družbeno-političnih in gospodarskih organizacij, podelila priznanja zaslužnim športnim delavcem ob trideseti obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte.

Iz podatkov, ki jih imamo, je videti, da telesna kultura na področju naše občine v primerjavi z razvitejšimi kraji v Sloveniji ali v Jugoslaviji precej zaostaja. Vzroka za tako stanje na tem področju sta predvsem dva:

1. Družbena skupnost ne kaže potreb po organizirani dejavnosti telesne kulture in nima izdelanih programov za razvoj kvalitetnega športa, rekreacije in drugih dejavnosti.

2. Neurejeno je financiranje telesne kulture in športnih društev.

V naši občini je nekaj športnih društev, ki se bolj ali manj uspešno prebijajo skozi omenjene težave. Zasluge za to imajo zaslužni športni delavci — entuziasti, ki se morajo boriti z vsem tistim, kar ni delo športnega delavca.

Na podlagi razpisa Republiške zveze za telesno kulturo, da se ob trideseti obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte podelijo priznanja zaslužnim športnim delavcem, je občinska zveza v sodelovanju s športnimi društvi pregledala dejavnost posameznikov in ugotovila, naj bi za delo pri širjenju športa in telesne kulture nagradili naslednje zaslužne delavce:

1. **Aleksander Domicelj** za dolgoletno aktivno delo pri vzgoji nogometašev na Rakeku.
2. **Franc Čebohin** — dolgoletni aktivni športni vzgojitelj in trener mladih nogometašev NK Cerknica.
3. **Franc Kandare** — državni reprezentant v smučarskih tekih, zaslužen za razvoj smučanja v Loški dolini.
4. **Slavko Brglez** — dolgoletni aktivni športnik in organizator športne dejavnosti v Loški dolini.
5. **Franc Popek** — državni atletski reprezentant in vzgojitelj mlade atletske generacije pri osnovni šoli Cerknica.
6. **Ivo Štefan** — aktivni šahist, ustanovitelj organiziranega šaha v Cerknici in vzgojitelj prihodnje generacije.
7. **Jože Kebe** — aktivni član strelske družine tekmovalec in eden izmed najbolj zaslužnih delavcev za delovanje te panoge.
8. **Občinska zveza za telesno kulturo** — za dobro vodenje in koordiniranje športne dejavnosti.

Zveza za telesno kulturo se vsem nagrajencem za nesebično amatersko delo najlepše zahvaljuje.

Obenem se zahvaljuje tudi drugim športnim delavcem, organizatorjem in trenerjem, ki si prizadevajo, da bi skladno s srednjeročnim razvojem telesne kulture v naši občini zgradili takšen sistem, ki bo našim občanom zagotovil športno dejavnost in rekreacijo

F. Kranjc

Prostor za cerkniško javno smetišče je res »posrečeno« izbran, saj je na griču in je z njega lep razgled na Cerknico. Da pa severozahodni vetrovi prinašajo prebivalcem Kamne gorice neprijetne vonjave, ni važno; glavno je, da je smetišče blizu — saj se prično kupi nesnage že pri zadnjih hišah. Ali res ni v okolici nobene primerne doline za odpadke in smeti?

Balinarji so tekmovali

Sindikalna organizacija Tovarne pohištva Martinjak se je odločila, da bo organizirala tekmovanje v balinanju med poslovnimi enotami Bresta. Ta ideja se je uresničila 22. julija, v počastitev praznika.

Na tekmovanju so sodelovale naslednje ekipe: Tovarna pohištva Stari trg, Tovarna pohištva Martinjak, Skupne strokovne službe, Tovarna pohištva Cerknica in Tovarna ivernih plošč Cerknica. Tekmovanje je sodil predsednik balinarske zveze Slovenije tovariš Silvo Gombač.

Igre so bile ves čas zanimive in tudi napete. Med finalom tudi nevihta ni ohladila zagrizenosti igralcev, saj so igrali po vodi in bosi, vse za boljšo uvrstitev. Med dokaj izenačenimi ekipami je zmagala ekipa SKS v sestavu: Mele F., Bizaj, Štrukelj in Zigmund F. z 21 danimi in 15 prejetimi točkami; drugo mesto je zasedla ekipa Iverke z rezultatom 20 : 21; tretje mesto je pripadalo organizatorjem ekipi TP Martinjak z rezultatom 15 : 21; četrta je bila ekipa TP Cerknica in peta ekipa TP Stari trg.

Po končanem tekmovanju je zmagovalna ekipa dobila pokal od predsednika sindikata TP Martinjak tovariša Ludvika Žnidaršiča. Organizator je lepo izpeljal tekmovanje.

J. Obreza.

Košarkarji upajo

Prvi del tekmovaja v II. B republiški ligi, v kateri tekmuje tudi košarkarski klub Cerknica, je pri kraju. Čas je torej, da napravimo majhen obračun pomladanskega dela tekmovanja.

V lanskoletni sezoni se je KK Cerknica uvrstil v višjo tekmovalno skupino. Že takrat je bilo jasno vsem, ki kaj vedo o košarki, da bo boj za obstanek v tej ligi težak. To je prvi del tekmovanja tudi pokazal, saj je KK Cerknica osvojil le dve točki in zasedel 8. mesto med 10 tekmujočimi ekipami.

REZULTATI SREČANJ

Grosist : Cerknica 71:59
Cerknica : Kladivar 101:87
Logatec : Cerknica 71:68
Cerknica : TIK Kobarid 82:89
Sežana : Cerknica 95:72
Cerknica : Koper 50:59
Sava : Cerknica 83:80
Cerknica : AET Tolmin 82:89
Salonit : Cerknica 85:62
Cerknica : Grosist 44:51

LESTVICA

1. Grosist	10	8	2	16	(+133)
2. Salonit	10	8	2	16	(+96)
3. AET Tolmin	10	8	2	16	(+52)
4. Sežana	10	7	3	14	(+77)
5. Sava Kranj	10	6	4	12	(—41)
6. TIK Kobarid	10	5	5	10	(+60)
7. Koper	10	5	5	10	(+27)
8. Cerknica	10	1	9	2	(—90)
9. Kladivar	10	1	9	2	(—160)
10. Logatec (—1)	10	1	9	1	(—162)

Iz posameznih rezultatov je videti, da je v nekaj tekmah naši ekipi sreča obrnila hrbet. Upati je, da v drugem, jesenskem delu tekmovanja, ne bo tako. Člani kluba so si na začetku tekmovanja v novi, hudi konkurenci zadali osnovno nalogo — obstati v tej ligi. Z malo športne sreče in z več vestnega dela jim bo to prav gotovo uspelo, saj bodo v nadaljevanju tekmovanja proti neposrednim kandidatom za izpad igrali doma.

Glede na zavzetost in sposobnost vseh članov ekipe bi morali košarkarji Cerknice biti višje na lestvici, kot so sedaj. Tega pa niso krivi le igralci, pač pa tudi vodstvo kluba in vsi ljubitelji košarke v Cerknici, ki mislijo, da je dovolj, če si ogledajo tekme in da je s tem vse narejeno. KK Cerknica ima dovolj perspektivnih mladih igralcev, ki pa se bodo morali še mnogo naučiti, da bodo dali klubu tisto, kar bi lahko in kar bodo čez leto ali dve morali dati, če bodo hoteli ohraniti in razvijati to atraktivno športno panogo v Cerknici. Prvi pogoj, da bo košarka v Cerknici napredovala je, da ekipa dobi trenerja, ki bo strokovno, tehnično in avtoritativno vodil ekipo na treningih in na tekmovanjih. Drugi pogoj pa je, da pridejo v upravni odbor kluba taki ljudje, ki bodo pripravljeni žrtvovati precejšnji del svojega prostega časa za delo v klubu in da bodo iznajdljivi, vztrajni in vešči, da bo delo tudi učinkovito.

Dolžnost vseh ljubiteljev košarke v Cerknici je, da pomagamo klubu tako ali drugače, vsak po svojih močeh, možnostih in sposobnostih. Le tako bomo prišli do skupnega cilja, da bo košarkarski klub Cerknica uspešno tekmoval v sedanji konkurenci.

J. Truden

S počitniške prakse

Vsi dijaki Tehniške srednje šole morajo med počitnicami opraviti počitniško prakso, ker je to pogoj za vpis v višji letnik. Razpored prakse je bil letos narejen že med šolskim letom, vendar je bil nato spremenjen, ker ni upošteval želja dijakov in je prišlo do mnogih prošenj in pritožb za spremembe. Nekaj dijakov je opravljajo prakso v Tovarni pohištva Cerknica, ostali pa v Tovarni pohištva Martinjak in v Tovarni pohištva Stari trg.

V Martinjaku so nam najprej razkazali tovarno in nam okvirno povedali, kaj se tam dela. Potem so nam dali program, da smo vedeli, koliko časa in kdaj bo kdo delal v kakšnem oddelku. Med prakso smo se seznanili s stroji in z delom v tovarni. Dijaki tretjega letnika smo opravljali teden dni prakse tudi v tehniških službah. Tam smo se seznanili z delom analitikov, konstruktorjev, planerjev in tehnologov, se pravi, z načrtovanjem in z vodenjem proizvodnje. Praktikanti tretjega letnika pa so v Cerknici imeli drugače urejeno prakso kot ostali. Delali so po programu prakse, ki ga določi šola, vendar so dobili samo gradivo, pri delu pa so bili prepuščeni sami sebi. Vendar jih je praksa naučila več kot ostale, saj so se seznanili s snovjo nekaterih predmetov v naslednjem šolskem letu in jo bodo zato laže dojemali kot ostali.

Med praktičnim delom smo pisali dnevnik počitniške prakse. V njem smo za vsak dan posebej opisali, kaj, kje in kako smo delali, zraven pa smo narisali še skice strojev, orodja ali pripomočkov. Med delom v tehničnih službah smo izpolnjevali različne formularje, ki so tam v rabi, in jih potem vpisali v dnevnik.

Po končani praksi smo dobili oceno za svoje delo. Zdi se mi, da premalo pozornosti posvečajo samemu delu, dnevniku pa preveč, saj zanj dobimo še strokovno in jezikovno oceno.

Na splošno pa je bila počitniška praksa letos dobro organizirana in izpeljana.

D. Mikše

Filmi v avgustu

3. 8. ob 20. uri
— ameriški film V DOBI CHARLESTONA. Razburljiva kriminalka, ki se dogaja v Chicagu l. 1929.
5. 8. ob 20. uri
— ameriški film KRALJEVSKE SANJE. Psihološka drama, v kateri igra znani Anthony Qvinn.
6. 8. ob 16. in 20. uri
— italijanski f. DJANGO STRELJA PRVI. Novi junak divjega zahoda se nam predstavi v razburljivem westernu.
7. 8. ob 20. uri
— danski film RDEČI RUBIN. Erotični film danskih mojstrov.
10. 8. ob 20. uri
— francoski film SIRENA MISSISSIPIJA. Jean-Paul Belmondo in Catherina Deneuve v napetem kriminalnem filmu.
13. 8. ob 20. uri
— francoski film ČAS ZA ŽIVLJENJE. Film prikazuje nesrečno usodo žene. V glavni vlogi Marina Vlady.
13. 8. ob 16. in 20. uri
— angleški film ORLI NAD LONDONOM. Film prikazuje razburljive letalske boje v bitki za Anglijo.
14. 8. ob 20. uri
— italijanski film DINAMIT JOE.
17. 8. ob 20. uri
— francoski film NAJ POGINE ZVERINA. Francoska kriminalka, v kateri igra Jean YANNE.
19. 8. ob 20. uri in
20. 8. ob 16. uri
— francoski film ŽIVETI PONOČI. Film prikazuje propad mladih, ki se vdajajo mamilom. V glavni vlogi Jacques PERRIN.
20. 8. ob 20. uri
— danski film MAZURKA V POSTELJI. Komedija, ki prikazuje prve ljubezenske izkušnje učitelja.
21. 8. ob 20. uri
— ameriški film DVA BREZ ŽENA. Film prikazuje, kaj se zgodi, če žena zapusti moža. V glavni vlogi Jack LEMMON.
24. 8. ob 20. uri
— francoski film NEZVESTA ŽENA. Francoska ljubezenska drama. V glavni vlogi Maurice RONET.
26. 8. ob 20. uri
— japonski film TOLPA NASILNEŽEV. Kriminalka, v kateri se seznanimo z zloglasno tolpo nasilnežev.
27. 8. ob 16. in 20. uri
— Komedija z divjega zahoda. V glavni vlogi Kim NOVAK.
28. 8. ob 20. uri
— ameriški film UPORNIKI. Napet pustolovski film o morskih piratih. V gl. vlogi Dirk BOGART.
31. 8. ob 20. uri
— angleški film URAD ZA UMORE. Krimnalni film. V glavni vlogi Oliver REED.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE III. LESARIADA

LESARIADA — CKS — BREST CERKNICA — IST — ERATO — ARON — M — ŠMARJE — ALKOHOL — LETINA — PANEL — MV — ZALORAK — ONEGA — AKRA — KARL — RITA — EOL — PARTE — TF — TZ — OT — KIPAR — AS — NEPAL — O — SILOSI — ASA — ONDAN — PRAMEN — TS — TOBRUK — OSEKA — RATO — TONKA — LET — SKALE — ACID — AJD — SMER — METANOL — VINAR — KT — KAC — VERONIKA — AJA — ILA — CAN — MONOLITEN — NAKANA — SAD — FOND — NAV — SAVINJA — OLJE — EDEN — TRIAS — OPREMA — OMET — A — KL — A — OPARIN — LIM — J — NOVOLES — TE — ODPREMA — OTOPEL — ABEL — BRV — LACIJ — PIETE — LAO — STIL — SA — INLES — OZR.

IZID NAGRADNEGA ŽREBANJA

V splošni sektor je — kljub temu, da je bila križanka sorazmerno lahka — v teh vročih poletnih dneh prispelo le 33 rešitev.

Komisija je med pravilnimi rešitvami izžrebala naslednje nagrajence:

1. nagrada — 100 din — VERA STRLE, SKS
2. nagrada — 80 din — MARINA SEŽON, Cerknica, Partizanska 19
3. nagrado po 30 pa prejmejo: ROMANA KOVAČ, Grahovo n. h., p. Grahovo, IVANKA HRBLAN, Žerovnica 5, p. Grahovo, ŽENI ZEMLJAK, TP Martinjak, CVETKA KLANČAR, SKS in FRANC BORŠTNIK, Dolenja vas 100, p. Cerknica.

Nagrajencem iskreno čestitamo! Nagrade lahko dvignejo v blagajni SKS, ostalim pa jih bomo poslali po pošti.

NAŠI UPOKOJENCI

Po petindvajsetih letih dela na Brestu je 30. junija 1972 odšel v zasluženi pokoj visokokvalificirani strojnik parnih lokomobil, tovariš Janez MELE, roj. 3. 2. 1914.

Adolf Sernel, rojen 29. 9. 1909; na Brestu zaposlen osem let.

Alojz Zgonc, rojen 30. 4. 1912; na Brestu zaposlen deset let.

Julka Mikše, rojena 15. 5. 1920; na Brestu zaposlena pet let.

Tone Bavdek, rojen 12. 8. 1907; na Brestu zaposlen enajst let.

Raziskovalni tabor v umetniški izvedbi

Pred nedavnim je bila natisnjena drobna umetniška mapa, ki nosi naslov »Mladinski raziskovalni tabor — Cerknica 1970«. V njej je šest linorezov. Izdelal jih je madžarski grafik Károly Andrusko, ki živi v Senti. Andruskó je dvakrat obiskal tabor v Cerknici in imel z mladino prijetne razgovore o grafiki. Sodeloval je tudi na nekaterih ekskurzijah. V skicirko si je vseskozi pridno risal spomine in vtise, ki jih je potem doma v Senti prelil na linorez. Na pobudo Društva ljubiteljev drobne grafike »Ex-libris Sloveniae« je Zavod za turizem v Cerknici izdal omenjeno umetniško mapo. Posebna vrednost te izdaje je v tem, da so v njej izvirni linorezi, to se pravi, da so slike odtisnjene neposredno iz linoleja in niso zanje izdelani običajni klišeji. Zato ima mapa pravo umetniško vrednost in je tudi izšla v nizki nakladi 500 izvodov.

Na prvem linorezu je Andreskó prikazal motiv iz Križne jame. Umetnik je dokaj dobro zadel za grafično izdelavo sorazmerno težak motiv: kapnike in jezerce. Na drugi sliki vidimo skupino mladih pri delu na terenu. V ozadju so Javorniki, pod njimi pa Cerkniško jezero. Na tretjem linorezu je šola Cerknice, kjer je bil sedež vseh dosedanjih taborov. Sledi hiša Lojzeta Perka v Dolenji vasi. Oba umetnika sta namreč v Cerknici navezala prijateljske stike. Na petem linorezu je Andreskó prikazal vhodni del Planinske jame, na šestem pa Predjamski grad, kamor je šel skupaj z mladimi udeleženci tabora na ekskurzijo.

Umetniška mapa je vsekakor zanimiv in prijeten spomin na mladinski raziskovalni tabor, ki je torej dobil svoj odmev tudi v umetniških krogih. Posebej pa moramo pohvaliti cerkniški Zavod za turizem, ki je imel posluh za to izdajo. Spremno besedilo k slikam je v slovenščini in angleščini, tako da bodo po mapi lahko posegli tudi tujci. Koristno pa bi seveda bilo, če bi se ta mapa v turistični sezoni pojavila tudi v Rakovem Škocjanu, v Postojni in morda še kje drugje, tako da bodo po njej res lahko posegli turisti.

Cerkniški mladinski raziskovalni tabori so brez dovma že dosti glasno odmevali doma in v tujini. O lanski publikaciji (Tabori v letu 1970) se strokovnjaki izražajo zelo pohvalno in uporabljajo marsikateri tamkaj objavljeni podatek. Sedaj je k temu prišla še umetniška mapa, kakršne prav gotovo še ni bil deležen noben drug raziskovalni tabor doma in v svetu.

R. Pavlovec

Brestov obzornik, glasilo kolektiva Brest Cerknica. Odgovorni urednik Božo LEVEC. Ureja uredniški odbor: Tone KEBE, Božo LEVEC, Tone LOVKO, Stanka MEKINDA, Danilo MLINAR, Ivan NAJGER, Alojz OTONIČAR, Janez PRAPROTNIK Miha ŠEPEC, Ivan ŠKRABEC, Janez VOLJČ in Zdravko ZABUKOVEC. Tiska železniška tiskarna v Ljubljani.